

nija sicer ne pridejo v list. V zadnjih dveh številkah bo objavljen dnevni red in podrobna navodila za skupščino, ki jih prejmemo od Ptujkega učiteljskega društva. — Pripravite se pravočasno za prenočišče! — Uredn.

— **Okrajna učiteljska konferenca v Ljubljani** se je vršila dne 16. junija t. l. v Mestnem domu. Konferenco je otvoril okr. šol. nadzornik g. Makso Hočevar. Učiteljstvo je odposlalo vdanostno brzojavko Njeg. Vel. kralju. G. nadzornik se je spomnil v svojem nagovoru zaslug dr. Ivana Tavčarja za šolstvo in slov. naroda sploh, in smrti v stanovskih vrstah, ki je posegla tudi v Ljubljani v prejšnjem letu med učiteljstvo. Po običajnih formalnostih je podal svoje nadzorniško poročilo. Brez oportunitete lahko priznamo da je bilo poročilo na višku in se je odlikovalo po svoji globoki zasnovanosti vsestranosti in temeljitosti ter modernim zahtevam in potrebam odgovarjajočimi smernicami. Ne samo, da bi se omejevalo na tesnosrčno stališče vzgoje in izobrazbe med štirimi šolskimi stenami, je spajalo in omenjalo tudi vsa javna vprašanja, ki indirektno stavijo svoje zahteve na šolo, kot vzgojevalca: in kot taki je podal referent v svojem poročilu šoli poseben poudarek. Problemi ki pretresajo v javnem življenju naš vse, pretresajo tudi šolo in stavijo na njo posebne zahteve. In ta moment je g. nadzornik spretno izrazil da je vsadil kal ki naj obrodi in prične v dejanju spajati šolo z javnim življenjem in ji naj da s tem svoj poseben pravec, ki ga zahteva naša svoboda in država upravičeno od nje. Pa tudi notranji didaktični mišljaji so bili vredni modernega duha in smeri današnje dobe. Strokovni učitelj tov. Pavel Kunaver je podal dobro sestavljeno poročilo o »moralni poglobitvi pouka v osnovni in meščanski šoli«. Posebno pozornost je pa vzbudilo poročilo g. ravnatelja Janeza Levca o »lepopisnem pouku v osnovni in meščanski šoli. Poročilo ni vsebovalo samo praktičnih navodil za lepopisni pouk, temveč se je odlikovalo s poglobljeno znanstveno podlago in pojasnjevanjem na podlagi nalašč za to prirejenih slik, glede delovanja mišičevja in živčevja (možganskega) pri pisanju. Poročilo bi zaslužilo, da ga prinese »Ponotnik« s slikami vred za širši krog učiteljstva. Nato so se izvršile običajne volitve in se je rešilo par samostojnih predlogov notranje-šolskega značaja. Iz spontanega razpoloženja, je na inicijativo tovarišic zaključilo učiteljstvo konferenco z »Bože pravde«.

— **Okrajna učiteljska konferenca je imela učiteljstvo novomeškega okraja** v soboto, 16. t. m. Z vidnim zanimanjem je prihitelo učiteljstvo ta dan v dolensko metropolo da pregleda skupno svoje delo tekočega šol. leta in se navduši za novo, vztrajno delo v bodočem šolskem letu. Na vzporedno so bili štirje izbrani strokovni referati ki jim je sledilo učiteljstvo z največjim odobravanjem. Predsednik konferencie je izrekel referentom v imenu vsega učiteljstva zahvalo za skrbno sestavljene referate. Kakor običajno so se vršile tudi letos volitve v knjižnični in stalni odbor. Mlađe učiteljstvo je upravičeno pričakovalo da bodo to pot izvoljene agilne moči, ki mu bodo stale ob strani s strokovnimi nasveti pri izboru knjig in bodo umele obračati njegovo pozornost na dela, ki jih nudi poleg mnogega nepotrebnega balasta okrajna knjižnica. Po skupnem obedu se je otvorila na dekliški osnovni šoli razstava risarskih izdelkov ter deških in ženskih ročnih del. To pot se je učiteljstvo novomeškega okraja res izkazalo. Na pobudo neumorno delavnega in za šolo vnetega g. nadzornika je razstavilo trinajst okoliških šol svoja dela. Ta dan je bila razstava odprta učitelstvu, občinstvo na si jo je ogledalo naslednji dan. Nihče bi ne pričakoval, da bi se isto za njo v toliki meri zanimalo kakor se je. Razstava je bila okusno prirejena motilo je le to, da je bilo pri nekaterih šolah premalo razvidno kaj da so izgotovili učitelji(-ice) in učenci sami. Bilo bi preobširno ocenjevati dela posameznih šol vendar treba priznati, da sta se odlikovali v ženskih ročnih delih zlasti dekliška šola s. s. v Šmihelu in šola v Št. Petru s krasnimi vezeninami v narodnem ubodu. Človek bi skoraj ne verjel, da je sploh možno v ljudski šoli toliko doseči. Razstava ni bila obilnatna nikogar se ni sili, naj se je udeleži. Da je navzlic temu tako dobro uspela je okraju le v čast. Zvečer je priredilo učiteljstvo v čitalnici zabaven večer. Stopilo je pred javnost in zapelo dovršeno nekaj lepih pesmi ki so pokazale da ima okraj v učiteljskih vrstah izvrstnega pevski material. Pevskim toč-

kam je sledila H. Ibsenova petdejanka »Gospa z morja«. Kakor že poprej večkrat je pokazalo novomeško učiteljstvo ta večer, kako zmoro umetniško ustvarjati. Vloge so bile povsem dobro razdeljene, igra sama pa skrbno naštudirana. Igralci so se odlikovali s čudovito naravnim nastopom. »Ibsen« je težak ukvarja se le z duševno stvarjo, s psihološkim pogledom zasleduje razdvojenega človeka. Z najboljšim umetniškim instinktom, s krepko strastnostjo se je predvsem odlikovala Elida (ga. Sušnik-Kavčičeva). V nastopih s svojim močnim Wanglom (V. Pirnat) nam je podala najintimnejše nianse umetniške svoje vloge. Občinstvo ji je viharno aplavdiralo ter ji poklonilo krasen šopek. Bil je to lep, dostojen in užitekopoln večer. — i.

— **Poziv učiteljstvu krškega okraja!** Na zborovanju v Radečah dne 5. maja t. l. smo sklenili prispevati za Vinko Klanškov nagrobni spomenik vsak po 5 dinarjev. Ker bodo znašali skupni stroški okrog 1800 Din. bi bili ti prispevki premajhni, zato smo sklenili na zborovanju tržiškega krožka v Škocjanu, da prispeva vsak učitelj(-ica) krškega okraja po 10 Din. Spomenik je že naročen, zato prosim vse da vplačate oziroma doplačate 1. julija dogovorjeni prispevek pri svojem šol. vodji in ta pošlje nabrane vsote podpisaniemu. Pokojnikove prijatelje, znance in sošolce tudi vljudo prosim za prispevke. — Št. Janž, dne 16. junija 1923. — Vinko Bercé, t. č. predsednik tržiškega krožka.

— **Zrelostni izpiti na drž. moškem učiteljsku v Mariboru** so se vršili od 4. do 16. junija t. l. pod predsedstvom g. nadzornika dr. Leopolda Poljanca. Pripravljenih je bilo 68 kandidatov in kandidatkinj, med temi 2 privatista in 1 privatistinja. Z odliko je prestalo izpit 15 kandidatov(-inj). in sicer: gg. Dolar Zora, Dvoršek Lenka, Jazbec Angela, Laznik Celestina, Scharcz Angela, Sotler Marija, Tomažič Vlasta, Vodenik Nada, Farazin Lovro, Janež Lucijan, Domnik Drago, Leban Franc, Košutnik Silvester, Gorup Ljubomir in Korošak Anton. — Zrelost se je priznala 39 kandidatom(-injami), in sicer: Burdian Karolina, Golež Albina, Kurbus Gabriela, Lovrec Amalija, Matek Ana, Pertl Ana, Peunik Erna, Šijanec Olga, Požar Hilda, Štrekeli Milena, Taufer Vida, Pertot Vera, Trobec Sabina, Primožič Terezija (privatistinja), Petrač Franc, Kocuvan Milan, Brelih Oton, Kotnik Franc, Kodrič Stanislav, Kotnik Zorko, Predan Drago, Cvetko Ivan, Živko Alojzij, Polanc Adolf, Grafenauer Ludovik, Horvat Ivo, Štraus Milan, Konečnik Zmagoslav, Ferik Ivan, Leskovar Franjo, Hartman Janez, Ferenčak Edo, Šeško Ivan, Majcen Andrej, Čermelj Henrik, Tomažič Matija, Grušovnik Josip, Tomažič Maks in Povh Vaclav. — Ponavljalni izpit je dobilo 11 kandidatov(-inj), reprobiranih je bil 1 kandidat (privatist), odstopila sta med izpitom 1 kandidat (privatist) in 1 kandidatinja.

— **Na državnem moškem učiteljsku v Ljubljani** je vpisovanje v I. letnik za šolsko leto 1923/24. v soboto, dne 30. junija od 8.—11. ure. Pogoji vpisa je dovršeni nastavni razred meščanske šole oziroma 4. razred srednje šole. Učenci naj prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo in krstni (rojstni) list. — Ravnateljstvo.

— **Maturantom mariborskega učiteljskega iz 1. 1913.** Na poziv k desetletnici je prišlo zelo malo prijav. Tako smatram, da je čas — morda tudi kraj — neprimkladen (28. in 29. t. m. v Mariboru). Ta načrt torej opustimo. Vennigerholz mi je pa poslal sledeči predlog: 15. avgusta bo v Središču slavnostna otvoritev Sokolskega doma in bi se na sestali ob tej priliki tam. Morda to temu ali onemu ne bo prikladno, a je pač nemogoče napraviti vsem po volji. Zato je najbolje da sprejmemo Vennigerholcjev predlog. Tudi železniške zveze so dosti ugodne. Torej: 15. avgusta predpoldne v Središču na svidenje! A. O.

— **Maturantke zaseb. žen. učiteljskega v Mariboru iz leta 1903!** Letos poteče 20 let, odkar smo zapustile učiteljstvo. Ali bi ne kazalo, da proslavimo dvajsetletnico? S tovarišico Minko Goričanovo smo se menile, da bi bil Maribor najpriljubnejši kraj za to. Tovarišice oglasite se in stavite glede časa primerne predloge! — Alojzija Kožuhova (Gorjak), Maribor, Gosposka ul. 46.

— **Kamniško učiteljsko društvo** ima v torek, dne 26. junja 1923 ob 4. uri popoldne v Komendi v gostilni g. F. Vodeta

sestane, h kateremu je vabljeni tudi tovarišstvo iz kranjskega okraja.

— **Na državnem ženskem učiteljsku v Ljubljani** je vpisovanje v I. letnik za šolsko leto 1923/24. v soboto, dne 30. junija od 9. do 12. ure. Pogoji vpisa je dovršeni nastavni razred meščanske šole, oziroma 4. razred srednje šole ali liceja. Učence naj prinesejo s seboj zadnje šolsko izpričevalo in krstni (rojstni) list. Podrobnosti so razvidne na oglasu v veži šolskega poslopja. — Ravnateljstvo.

— **Učiteljsko društvo za celjski okraj** je priredilo z lepim številom svojih članov 13. t. m. poučni izlet v Hrastnik, kjer so posetili steklaro, kemično tovarno in premogovnik. Slavnim ravnateljstvom se za blagohotno in priskrbo razkazovanje razlikih naprav in strojev vsi udeleženci tem potom najpriljubnejše zahvaljujejo.

— **Zrelostni izpiti na državnem moškem učiteljsku v Ljubljani** so se vršili pod predsedstvom gosp. nadzornika za srednje šole Jos. Westra v času od 2. do 12. junija. Priglasilo se je 38 rednih go-lencev in 14 privatistov. Zrelost z odliko se je priznala 3 zrelost 27 kandidatom; 14 kandidatom (med temi 5 priv.) se je dovolil ponavljalni izpit, 1 kandidat (privatist) je bil reprobiran, 7 kandidatov (med temi 6 priv.) je odstopilo pred ali med izpitom. Zrelost se je priznala sledečim kandidatom: Belihar Anton, Benedičič Ivan, Berce Darinka (z odliko), Bitenc Ivan, Bratok Rudolf, Bregant Albin, Čuk Ladislav (z odliko), Fajon Rudolf, Gogala Irma, Gregorič Romana, Horvat Lea, Klemenc Franc, Kraševac Danica, Kuželj Frančiška, Medved Stanko, Perhace Silvo, Rihar Rafael, Rott Gotart (z odliko), Sartori Natalija, Schiller Melita, Tratnik Martin, Vrabčič Rudolf, Železnik Franc, Gvederer Ana, Keber Silva, Kemperle Ljudmila, Klun Mira, Nasilj Matilda, Mihličič Hilda.

— **Državna realna gimnazija v Ptuj.** Vzorejmi izpit za prvi razred bo v soboto 30. junija t. l. Vpisovanje se vrši isti dan od 8.—9. ure na kar se začne pismeni izpit iz slovenščine in računstva (od 9.—11.). Popodne bodo ustni izpiti. Prielasi za vzorejmi izpit se lahko izvrše tudi pred 30. junijem osebno pri ravnatelju ali pismeno po pošti. Predložiti je treba rojstni list in izpričevalo osnovne šole z redi iz verouka, slovenščine in računstva.

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl Problemi vzgoje najširših plasti našega naroda.** Spisal Franjo Žgeč. Izdalo in založilo Udruženje Jugoslov. Učit. — Poverjeništvu Ljubljana. 1923. Obsega sedem tiskovnih pol. Knjiga je izšla kot 2. zvezek »Stanovsko-strokovne knjižnice. Naroča se pri »Poverjeništvu UJU v Ljubljani Učiteljska tiskarna. Cena s poštino 12 Din. Člani Pov. UJU prejmejo knjigo — kakor 1. zvezek »Stan. strok. knjižnice« — **potom svojih okrajnih učiteljskih društev za 8 Din.** to pa le pri skupni pošiljki in pri prejemu potom okrajnega društva, ker je drugače zaradi režijskih stroškov nemogoče dovoliti to udobnost. Knjige se bodo dostavile okrajnim društvom, ko prejme poverjeništvu denar in **nabiralne pole** od 1. zvezka »Stan.-strok. knjiž.« vendar v počitnicah ne — izvzemši na zahtevo — ker v tem času tudi okrajna društva ne zborujejo. V tem slučaju se dostavijo pred začetkom šolskega leta. — O knjigi še izpregovorimo.

— **kpl Modra ptica.** Maurice Maeterlinck. Čarobna pravljica v šestih dejanjih in dvanaestih slikah. Prev. Josip Pernot. Založila Učiteljska tiskarna. Cena 16 Din. O knjigi še poročamo

— **okl E. Gangl: »S'n«.** Drama v štirih dejanjih. Drugi natisk. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena elegantno vezani knjigi 24 Din.

— **kpl Pasiljonke.** Povestice za mlado. Spisal Ivan Dornik. Založba Goričar & Leskošek. Celje. Cena 5 Din. — O knjizi še izpregovorimo.

— **kpl Dr. Maks Kovačič: Naš boj za lastno državo.** Izdala in založila Sokolska župa v Mariboru. Cena 2 Din.

— **kpl Vidovdanska ustava** je izšla v novem natisu pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani Prešernova ul. 54. S poštino vred velja 12.50 Din.

— **kpl H. Družovč: Pesmarica II. del.** zbirka pesmi in pevskih vaj za osnovno šolo srednja stopnja. Tretja dopolnjena in pomnožena izdaja. Ljubljana 1923. kr. zaloga šolskih knjig in učil. Cena meliko vez. 10 Din. poltrdo vez. 12 Din.

— **kpl Posebno ukoslovje** pouka v elementarnem razredu osnovnih šol. Za

učiteljska priredil **Fr. Fink.** Druga, preglešana izdaja. Izdala »Slov. Šolska Matice«. Cena 16 Din.

— **kpl Čitanka za izredne osnovne šole.** (74 podob). Sestavilo učiteljstvo gluho-nemnice v Ljubljani. Uredil V. Mazl. Ljubljana 1923. Kr. zaloga šolskih knjig in učil. Cena vezani knjigi 13 Din. nevezani 11 Din.

— **kpl Prva čitanka.** za prvo šolsko leto. Sestavil Karel Wider. Osmi natisk. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Kolorirana izdaja. Cena trdo vezani knjigi 16 Din.

— **kpl. Domoznanstvo za osnovne šole.** Zemljepisni podatki in zgd. slike o kraljevini SHS. Učencem osnovne šole v ponavljanje sestavil Josip Brinar. Cena vezanemu izvodu 20 Din. Izdala in založila Goričar & Leskošek v Celju. — Podrobneje izpregovorimo v prihodnji številki o knjigi.

Književnost in umetnost.

PAVEL FLERE:

„PETA ČITANKA“.

(Konec).

Taki učitelji na spoznajo tudi, čim primajo označeno knjigovroko in jo prelistajo. Še bolj pa, ko jo bodo rabili pri delu, da sem poizkusil z njo utirati pot modernim didaktiki. Knjiga sicer ni sestavljena popolnoma v smislu novodobnih zahtev in me v tem oziru načeloma samega ne zadovoljuje. Preveč je na pr. v njej še razpredelkov, preveč še diši »po šoli« in ni v njej onega absolutnega življenja ki se danes zahteva zanj, da se vnese v šolo; preveč se s temi razpredelki omejuje učiteljevo prosto delo, knjiga pa ni poklicana v to da ga omejuje, marveč zanj izpodbuja in mu ga pomaga razširati. Zato pa sem kar nekako vesel onih berilnih sestavkov, ki so prvi hip videti kakor da so pomotoma zašli v kako drugo poglavje; na niso, le prav namenoma so se otreli prestroge sistematike. Vendar je mogoče za danes še prav, ako se niso načela moderne metodike upoštevala v polnem obsegu: prehod bi bil brzokone prestirn prerolucijskaren. Namen knjige pa bi bil dosežen ako evolutivsko pripomore k osvoboditvi.

Kar se torej tiče »snovi« kakor se nahača v realističnih čitankah je je oremalo: v tolažbo lahko povem, da izidejo za to stopnjo še posebne realistične knjižice: upajmo pa, da bodo tudi te sestavljene, kakor morejo odgovarjati modernim didaktičnim zahtevam. — Res premalo gradiva pa ima v »Peti čitanki« poglavje »Starejši slovenski pesniki in pisatelji«: sicer ne zato, ker ne prinaša njihovih življenjskih — to je naloga učitelja! — nač pa radi tega, ker obseg knjige ni dopustil večjega razširjenja. Ipak upam da v sretni roki učitelja tudi ta odstavek lahko doseže svoj smoter kot navodilo za obravnavo slovnosti in njegove zgodovine v osnovni šoli.

To malo sem hotel povedati kot nekak predgovor za rabo te čitanke in za nieno presojanje; obenem pa prosim za strogo objektivno presojo prvega poizkusa takega dela da se bo drugič mogoče izogibati pogrškam proti moderni didaktiki in metodiki in proti zahtevam, ki jih življenje mora staviti na šolsko delo.

— **k Naš boj za lastno državo.** Dr. Maks Kovačič. Bratom načelnikom kulturno-prosvetnih odsekov! Brošura je nastala na temelju predavanj in je tudi zamisljena tako, da bi naj služila kot podlaga predavanju, zgrajenemu na podatkih in smernicah v njej. Če pa v kakem društvu ni naiti za snov predavatelja, se more mesto predavanja brošura tudi prečitati takšna kakršna je, ker tvori v sebi zaključno celoto.

— **k E. Gangl: »S'n«.** Drama v štirih dejanjih. Drugi natisk. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena elegantno vezani knjigi 24 Din.

Pisatelji pravi sam v uvodu drugega natisa: Prvič so igrali »Sina« v Ljubljani leta 1898, pod režijo odličnega igralca R. Inemana. Naslednje leto je izšla drama v tisku pri Gabrščku v Gorici. Svoje delo sem takrat posvetil Antonu Aškercu, ki se je živo zanimal za dramatiko in je tudi sam začel pisati drame. (Izmajlov, Red sv. Jurja, Tujka).

Poslej so »Sina« igrali po vseh večjih in manjših odrih skoroda nešteto krat — vsaj jaz ne vem števila. Kdo me je tudi vprašal? Malokdo! Pa še ti povečini: »Igramo ga ta in ta namen. Dovoli, da uprizarimo »Sina« brezplačno. Morda še sam primakneš kaj v označeni namen...«

Vsaj to se je zgodilo da je knjiga prvega natiska popolnoma razprodana. Ker na še vedno povprašujejo po njej, a povpraševalcem ni mogoče ustreči prihaja »Sin« v drugem natisku na svetlo...

—k **Ilustrovana Čitanka** za izredne osnovne šole je izšla pri kr. zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani. To je vendar enkrat ena čitanka za otroke, bo vzkljnil marsikdo, ki jo bo videl. Takšne »Slovenici« še nismo imeli. Izvanredne osnovne šole bodo odlej imele svojo čitanko, ki jim je bila zelo potrebna. Tisk (na nižji stopnji tercijia, na višji stopnji cicerio in garmonit) je izvršten, lahko čitljiv, zunanja oblika knjige čedna, papir prvovrsten in ilustracije lepe in zelo primerne. Ilustracije te knjige namreč ne služijo samo v razvedrilo otrokom in oživljanje pouka, ampak večji del v poglabljanje in pojasnilo pouka; v tem oziru so slike pesnikov in različne slike prirodozgodovne vsebine nedosegljive. Prepričani smo, da bo ta njiga na izrednih šolah edina v uporabi in da bodo vestni pedagogi z njo dosegli tudi pri najslabših razmerah uspehe. Pri tej opremi (74 slik) je cena naravnost neverjetno nizka in se mora poštvovalnost kr. zaloge šolskih knjig in učil vsekakor pripoznati. Knjiga je namenjena v prvi vrsti za gluho-nemico in enake zavode.

—k **H. Družovič: Pesmarica II.** Tretja predelana izdaja. Uredba Pesmarice je ostala v splošnem neizpremenjena, obojito kar se tiče metodiškega dela, poučevanja petja po notah, ki je zasnovan na podlagi švicarske metode. Zbirka pesmi se je izdatno izpremenila in razširila. Vzprejetih je večje število srbo-hrvatskih narodnih pesmi, in sicer takih, ki se bodo pri nas lahko udomačile, kar je pokazala dosedanja praksa. Učitelstvu je na ta način izbira olajšana. Za šole, v katerih se ne poje po notah (in teh je pretežno število), je namenjen dodatek, ki obsega pesemsko notacijo s številkami. Številčno petje je razširjeno po Francoskem, v Švici, v Belgiji t. dr. ter je dokazalo veliko praktično uporabljivost. Pričakovati je, da bo našlo tudi pot v našo državo in da bode pomagalo pospeševati narodno pevsko kulturo.

Razprave o programu UJU.

—m **O programu UJU** je referiral pri »Radovljiskem okrajnem učiteljskem društvu« 9. junija t. l. tov. Schifferer. Referat je bil odposlan glavnemu poročevalcu za pokrajinsko skupščino tov. P. Fleretu v Ptuj.

Polemika.

IV. ŠEGA:

Bodimo resni.

»Odkritosrčno besedo stavljam na Vas, ker vem, da niste tesnosrčni in tudi ne dvomite o mojih čistih nagibih ter da se ne bojim zamere.«

»Učit. Tovariš« št. 21.

Nisem mislil, da bo moja skromna kritika letošnjega »Pedagoškega Zbornika« v 19. številki »Učit. Tovariša« vzbudila toliko prahu, da sem nehoté nekako dregnil v navidezno sršenovo gnezdo. A teh sršenovih pikov se prav nič ne bojim, ker vem, da so nestrupeni: je pač dosti groma, a malo dežja. Če bi pa hotel biti hudoben, bi rekel: dosti fraz, brez vsake realne podlage.

V tem članku se pač ne bom bavil z odgovorom, ki ga je naslovil cand. phil. Franjo Žgeč na mojo kritiko kajti prepričan sem, da bodo vsi zrelejši bralci »Učit. Tovariša« ki preberó moj članek »Naše ljudsko vsučilišče«, pritrtili meni, da to vendar niso nikake »nove smernice«, ki jih oznanja cand. phil. Franjo Žgeč najprej v hrvatski reviji, z istim ponatisom brez označbe kot takim seznanja slovensko učitelstvo v »Pedagoškem Zborniku«, a da je sedaj tudi zašel v »Popotnika« (št. 3.—4. str. 69). Ideje, ki jih avtor v tem članku razvija, so nam starejšim narodnim pionirjem že davno znane in da so te ideje za naše razmere, kdor količ kaj pozna naše politično obzorje še prave utopije.

Je pač mladostno vrenje!

Da se je na tovariš R. M. tako razjezil ob čitanju moje kritike, ne morem nikakor poimeti. Zdi se mi pa, da je podlistek tovariša R. M. popolnoma zgrešen in zato naj mu le nekoliko odgovorim.

* Med predavatelji »ljudske univerze« v Logatcu sem pozabil imenovati zlato dušo, nepozabnega mi pobratima pokojnega dr. Ant. Dermoto.

Kar sem zapisal v svoji kritiki o akademski izobrazbi učiteljstva vzdržujem še danes v polnem obsegu in da vsled tega nisem ravno ignorant na tem polju, svetujem pa tov. R. M., da pregleda vsaj nekoliko starejše letnike »Popotnika«, »Učit. Tovariša« in mogoče še tudi »Spomenice« ob 25letnem jubileju naše »Zaveze«, mogoče — pravim — bo našel tudi tam kako dobro misel, da smo si že davno davno osvajali misel o akademski učiteljski izobrazbi, a ta akademska izobrazba bodi vendar popolnoma drugačna kakršno nudi sedanja univerza. Pač moram povedati tovarišu R. M., da že davno davno poznam dr. P. Radosavljeviča, tega marljivega sotrudnika »Napreja« in da me tudi s svojo najnovejšo razpravo v »Prosveti« ni mogel spreobrniti.

Naravnost neodpušljivo se mi zdi na tisto ogorčenje, kjer se tovariš R. M. tako huduje nad urednikom »Učit. Tovariša« in sploh med vrsticami nad vso »U. J. U.«, ker je izšel moj podlistek v »Učit. Tovarišu«. Menda tovariš R. M. res ne ve, da nosi list le tedaj odgovornost za svoje članke, ako izhajajo ali iz uredništva ali pa izven uredništva brez podpisa z odobranjem urednika. — Ker sem na podlistek podpisal s polnim imenom sem prevzel tudi vso odgovornost zanj.

Ako tovariš R. M. ne more nikakor živeti brez akademske izobrazbe in ako ne more poučevati izročene mu mladine brez doktorata naj posnema tov. dr. St. Rapeta in — odleglo mu bo.

Vprašam pa še to: zakaj ni tovariš R. M. takoj izrekel svojega prokletstva nad »Slov. Šol. Matico«, nad urednikom »Pedagoškega Zbornika« in pa slednjič nad pisem članka o akademski izobrazbi našega osnovnošolskega učiteljstva dr. St. Rapeta in da ga je šele moja skromna kritika vzbudila iz njegovega duševnega ravnotežja.

Menda je imel pa vendar »Pedagoški Zbornik« za l. 1922. že prej v roki, predno je izšla moja kritika?!

Smešna se mi zdi pa zahteva podlistkara R. M., da bi »Učit. Tovariš« ne smel prinašati člankov, kakršnji je na pr. uvodnik v 18. številki. Mislim, da je »Učit. Tovariš« vendar naše stanovsko politično glasilo, tedaj naš bojni list in zakaj bi tak list ne smel prinašati polemičnih člankov? — Ne vem, ali tov. R. M. ne pozna nikakih politično šol, listov drugih narodov? Opozoriti ga hočem le na nekatere take liste n. pr. »Deutsch-ster. Lehrer-Zeitung«, »Freie Lehrstimmen«, ali na na vodilni nemški šol. dnevnik »Preussische Lehrer-Zeitung«, na češke itd.

Kdor prebira uvodnike teh listov, potem šele ve kako daleč, daleč smo še mi v tisti stari okostneli boječ avstrijski konservativnosti, ko smo se bali malce glasnele kihnit.

Menda vendar nismo več na tistem svetopisemskem stališču ki veli: Ako Te kdo udari na levo lice zahvali se mu in mu nastavi še desno.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po **V nedeljo, dne 10. junija 1923** je uprizorila šolska mladina na Vačah pri Litiji igri »Lažniva Milena« in »Čista vest«. Igrici sta izzvali pri starih in mladih obilo nedoroznega veselja in smeha. Igralčki so nastopili pod spretnim vodstvom gđ. A. Prestorieve ki je imela s prireditvijo mnogo truda, z nepričakovano sigurnostjo. — Dvoglasno petje, pod vodstvom gđ. Minke Tramte je bilo jako lepo in je želo, kakor deklamacije, obilo priznanja. — Gmotni uspeh prireditve je presegel vse pričakovanje. Čisti dobiček se bo uporabil za šolarsko knjižnico.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Učiteljski dom v Mariboru.** Daria: 7% obveznice drž. inv. posojila: Gosar Roza učit., Pobrežje pri Mariboru 1 à 100 Din. Paost Rihard in Marija, učit. v Ormožu, 2 à 100 Din (že v drugič. Skupaj z zadnjič izkazanimi 119 obveznicami = 122 obveznic à 100 Din = 12.200 Din. Gaberc Anton, šol. vodja, Ižakovi (Prekmurje) 10 Din. Članarina: Učit. društvo za ormoški okraj (50 članov) 500 Din. Iskrena hvala!

—g **Vabilo na 2. občni zbor »Učiteljskega doma« v Mariboru**, ki se vrši v v nedeljo dne 8. julija 1923 v Ptuj ob 8. uri dopoldne v prostorih zborovanja

UJU. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitve novega odbora. 6. Določitev članarine. 7. Samostoini predlogi. — Ker je »Učiteljski dom« za naš stan brezdvomno velike važnosti, se pozivljajo vsi tovariši (-ce), zlasti pa vsi predsedniki učiteljskih društev v Mariborski oblasti, da v svojem delokrogu o stvari razmišljajo in domišljejo predloge in pomisleke vsaj teden dni pred občnim zborom »Učit. domu« — Studenci pri Mariboru. — Velike udeležbe pričakuje O d b o r.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov. **Okrajna društva opozarjamo**, da se takoj odzovejo našemu pozivu glede prijave sumaričnega števila društvenih članov in odbornikov za glavno poročilo UJU. **Nujno potrebujemo!** Zadoštuje po dopisnici, predsedniki, napravite red! — Javite, koliko izkaznic za Ptuj potrebuje vsako društvo. Dovoljenje južne železnice je tu. Na vsaki izkaznici je treba na obratno stran napisati sledečo klavzulo: Z odlok. št. 1089 — II. 23. obrat. ravnat. juž. žel. dovoljen 50% popust voznih cen poštinskih vlakov za enkratno vožnjo od vstopne postaje do Ptuja in nazaj v času od 4. do 13. julija 1923.

+pov. **Delegati na pokrajinski skupščini v Ptuj:**

XI. Brežiško-sevniško društvo. Delegati: 32. Knapč Janko — Videm. 33. Drnovšek Fran — Sevnica. 34. Tominc Avgust — Globoko. — Namestniki: 30. Pečnik Josip — Kapele. 31. Kladnik Josip — Sevnica. 32. Gomilškova Ljudmila — Videm.

XII. Kočevsko društvo. Del.: 35. Mervič Anton — Ribnica. 36. Ločniškar Fran — Turjak. — Nam.: 33. Wigele Ferdo — Loški potok. 34. Lovšinova Iva — Sodražica.

XIII. Kranjsko društvo. Del.: 37. Luznar Fran — Prinsko. 38. Miklavčičeva Janja — Kranj. 39. Povšnar-Zalokarjeva Julka — Kokra. 40. Rant Franc — Šenčur. — Nam.: 35., 36., 37., 38., — ?

XIV. Marenberško društvo. Del.: 41. Womer Ivan — Muta. 42. Knapčeva Olza — Marenberg. — Nam.: 39. Gold Joško — Vuzenica. 40. Robič Ivan — Vuhred.

XV. Mursko-soboško društvo. Del.: 43. Požegar Avgust — Gederovci. 44. Humar Fran — Stanjeveci. 45. Kontler Julij — Vidonci. — Nam.: 41. Peršakova Ana — Kroplivnik. 42. Bratina Trezica — Cankova. 43. — ?

XVI. Slovenjgriško društvo. Del.: 46. Purkhart Josip — Št. Ilj pri Mislinji. 47. Vrečko Franc — Slovenjgradec. — Nam.: 44. Kaifon Ignac — Št. Janž pri Dravogradu. 45. Šalamun Simon — Šmartno pri Slovenjgradu.

XVII. Slovenjebistriško društvo. Del.: 48. Karbaš Fran — Slov. Bistrica. 49. Goričan Marija — Slovenska Bistrica. 50. Kopriva Avgust — Snodnja Polskava. — Nam.: 46. Rajner Josip — Gornja Polskava. 47. Vendramin Fran — Laporje. 48. Kopriva Emilija — Snodnja Polskava.

XVIII. Radovljško društvo. Del.: 51. Baraga Janko — Koroška Bela. 52. Baebler Leopold — Bled. 53. Schifferer Egidij — Gorje. — Nam.: 49. — ? 50. Jeglič Poldi — Breznica. 51. Petrovčič Mara — Bled.

XIX. Kamniško društvo. Delegati: 54. Petrovec Tomo — Jarše. 55. Toman Janko — Moravče. 56. Tiran Ernest — Moravče. — Nam.: 52. Šmajdek Ivan — Krtina. 53. 54. — ?

XX. Belokranjsko društvo. Del.: 57. Lukežič Gustav — Črnomelj. 58. Šoštarčič Aleš — Tribuče. 59. Lovšin Franjo — Vinica. — Nam.: 55. Šetinova

Anica — Črnomelj. 56. Fabjanova Micika — Talčji vrh. 57. Blinčeva Zorka — Vinica.

XXI. Savinjsko društvo. Delegati: 60. Zdošek Mirko — Letuš. 61. Dominko Saša — Št. Jurij ob Taboru. — Nam.: 58. — ? 59. Cizejeva Jana — Orlavas.

XXII. Ptujsko društvo. Del.: 62. Majcen Mirko — Ptuj. 63. Čokl Ignac — Sv. Marijeta niže Ptuja. 64. Kauklerjeva Valentina — Ptuj-okolica. 65. Fink Anton — Polenšak. — Nam.: 60. Žolnir Oskar — Cirkovci. — 61. Haslova Anica — Cirkovci. 62. Schalda Leopold — Sv. Lovrenc v Slov. gor. 63. — ?

XXIII. Učit. društvo za mariborski šol. okraj. Del.: 66. Godčeva Marija — Limbuš. 67. Vauda Mirko — Sv. Marijeta. 68. Košutnik Silvester — Št. Ilj. 69. Macarolova Pavla — Selnica. — Nam.: 64. Skrbniškova Ljudmila — Fram. 65. Pestevšek Karel — Slivnica. 66. Konečnikova Franja — Selnica. 67. — ?

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu **F. Č. n. B.:** Današnji listek čaka že tretji teden. Dopis priobčimo torej v listku prihodnje številke.

—lu **A. H. — St. p. M.:** Razstavo šolarskih izdelkov je kongresni odbor na zadnji seji po vsestranem razmotrivanju odklonil, ker je že prepozno, da bi se dala aranžirati za javno kritiko primerna razstava.

—lu **»Jezik in slog trg. pisem«.** Ni primerno za naš list. V drugi zadevi se obrnite na »Slov. Šolsko Matico«.

—lu **Dopiše, ki smo jih prejeli šele v sredo** nismo mogli uvrstiti v to številko.

—lu **F. J. — Sv. R.:** Do danes še ni prekličen odlok.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 2423.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

V šolskem okraju Ljubljanska okolica se po naročilu višjega šolskega sveta z dne 12. junija t. l. št. 6313. razpisuje služba učitelja na petrazredni osnovni šoli v **Zgornji Šiški** v stašno popolnitev.

Pravilno opremljene prošnje z osebno dopisnico, izpolnjene natančno po vseh rubrikah (število službenih let je navedeti) naj, se vložijo po predpisani službeni poti do dne

10. julija 1923

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu v Ljubljani.

Okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 18. junija 1923.

SPOMINSKE LISTE

priporoča

„Slov. Šol. Matica“.

Zelo primerno za učence in učenke, ki koncem šol. leta zapuste za vedno ljudsko šolo.

Vsak list stane 50 p.

Pravkar izšlo!

F. Fink: Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovnih šol. II. izdaja.

Broširana knjiga stane Din 16.—.

Naročila sprejema

„S. Š. Matica“ v Ljubljani.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

»V korist „Jugoslovenske Matice“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljev v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

„IDES“ Crnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

„IDES“ Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in cenike kateri, se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Tacen pri Ljubljani.

Vsaj to se je zgodilo da je knjiga prvega natiska popolnoma razprodana. Ker na še vedno povprašujejo po njej, a povpraševalcem ni mogoče ustreči prihaja »Sin« v drugem natisku na svetlo...

—k **Ilustrovana Čitanka** za izredne osnovne šole je izšla pri kr. zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani. To je vendar enkrat ena čitanka za otroke, bo vzkljnil marsikdo, ki jo bo videl. Takšne »Slovenici« še nismo imeli. Izvanredne osnovne šole bodo odlej imele svojo čitanko, ki jim je bila zelo potrebna. Tisk (na nižji stopnji tercijla, na višji stopnji cicerio in garmonit) je izvrsten, lahko čitljiv, zunanja oblika knjige čedna, papir prvovrsten in ilustracije lepe in zelo primerne. Ilustracije te knjige namreč ne služijo samo v razvedrilo otrokom in oživljanje pouka, ampak večji del v poglabljanje in pojasnilo pouka; v tem oziru so slike pesnikov in različne slike prirodozgodovne vsebine nedosegljive. Prepričani smo, da bo ta knjiga na izrednih šolah edina v uporabi in da bodo vestni pedagogi z njo dosegli tudi pri najslabših razmerah uspehe. Pri tej opremi (74 slik) je cena naravnost neverjetno nizka in se mora poštrevovalnost kr. zaloge šolskih knjig in učil vsekakor pripoznati. Knjiga je namenjena v prvi vrsti za gluho-nemico in enake zavode.

—k **H. Družovič: Pesmarica II.** Tretja predelana izdaja. Uredba Pesmarice je ostala v splošnem neizpremenjena, obojito kar se tiče metodiškega dela, poučevanja petja po notah, ki je zasnovan na podlagi švicarske metode. Zbirka pesmi se je izdatno izpremenila in razširila. Vzprejetih je večje število srbo-hrvatskih narodnih pesmi, in sicer takih, ki se bodo pri nas lahko udomačile, kar je pokazala dosedanja praksa. Učitelstvu je na ta način izbira olajšana. Za šole, v katerih se ne poje po notah (in teh je pretežno število), je namenjen dodatek, ki obsega pesemsko notacijo s številkami. Številčno petje je razširjeno po Francoskem, v Švici, v Belgiji t. dr. ter je dokazalo veliko praktično uporabljivost. Pričakovati je, da bo našlo tudi pot v našo državo in da bode pomagalo pospeševati narodno pevsko kulturo.

Razprave o programu UJU.

—m **O programu UJU** je referiral pri »Radovljiskem okrajnem učiteljskem društvu« 9. junija t. l. tov. Schifferer. Referat je bil odposlan glavnemu poročevalcu za pokrajinsko skupščino tov. P. Fleretu v Ptuj.

Polemika.

IV. ŠEGA:

Bodimo resni.

»Odkritosrčno besedo stavljam na Vas, ker vem, da niste tesnosrčni in tudi ne dvomite o mojih čistih nagibih ter da se ne bojim zamere.«

»Učit. Tovariš« št. 21.

Nisem mislil, da bo moja skromna kritika letošnjega »Pedagoškega Zbornika« v 19. številki »Učit. Tovariša« vzbudila toliko prahu, da sem nehoté nekako dregnil v navidezno sršenovo gnezdo. A teh sršenovih pikov se prav nič ne bojim, ker vem, da so nestrupeni: je pač dosti groma, a malo dežja. Če bi pa hotel biti hudoben, bi rekel: dosti fraz, brez vsake realne podlage.

V tem članku se pač ne bom bavil z odgovorom, ki ga je naslovil cand. phil. Franjo Žgeč na mojo kritiko kajti prepričan sem, da bodo vsi zrelejši bralci »Učit. Tovariša« ki prebero moj članek »Naše ljudsko vsučilišče«, pritrtili meni, da to vendar niso nikake »nove smernice«, ki jih oznanja cand. phil. Franjo Žgeč najprej v hrvatski reviji, z istim ponatisom brez označbe kot takim seznanja slovensko učitelstvo v »Pedagoškem Zborniku«, a da je sedaj tudi zašel v »Popotnika« (št. 3.—4. str. 69). Ideje, ki jih avtor v tem članku razvija, so nam starejšim narodnim pionirjem že davno znane in da so te ideje za naše razmere, kdor količ kaj pozna naše politično obzorje, še prave utopije.

Je pač mladostno vrenje!

Da se je na tovariš R. M. tako razjezil ob čitanju moje kritike, ne morem nikakor poimeti. Zdi se mi pa, da je podlistek tovariša R. M. popolnoma zgrešen in zato naj mu le nekoliko odgovorim.

* Med predavatelji »ljudske univerze« v Logatcu sem pozabil imenovati zlato dušo, nepozabnega mi pobratima pokojnega dr. Ant. Dermoto.

Kar sem zapisal v svoji kritiki o akademski izobrazbi učiteljstva vzdržujem še danes v polnem obsegu in da vsled tega nisem ravno ignorant na tem polju, svetujem pa tov. R. M., da pregleda vsaj nekoliko starejše letnike »Popotnika«, »Učit. Tovariša« in mogoče še tudi »Spomenice« ob 25letnem jubileju naše »Zaveze«, mogoče — pravim — bo našel tudi tam kako dobro misel, da smo si že davno davno osvajali misel o akademski učiteljski izobrazbi, a ta akademska izobrazba bodi vendar popolnoma drugačna kakršno nudi sedanja univerza. Pač moram povedati tovarišu R. M., da že davno davno poznam dr. P. Radosavljeviča, tega marljivega sotrudnika »Napreja« in da me tudi s svojo najnovejšo razpravo v »Prosveti« ni mogel spreobrniti.

Naravnost neodpušljivo se mi zdi na tisto ogorčenje, kjer se tovariš R. M. tako huduje nad urednikom »Učit. Tovariša« in sploh med vrsticami nad vso »U. J. U.«, ker je izšel moj podlistek v »Učit. Tovarišu«. Menda tovariš R. M. res ne ve, da nosi list le tedaj odgovornost za svoje članke, ako izhajajo ali iz uredništva ali pa izven uredništva brez podpisa z odobranjem urednika. — Ker sem na podlistek podpisal s polnim imenom, sem prevzel tudi vso odgovornost zanj.

Ako tovariš R. M. ne more nikakor živeti brez akademske izobrazbe in ako ne more poučevati izročene mu mladine brez doktorata naj posnema tov. dr. St. Rapeta in — odleglo mu bo.

Vprašam pa še to: zakaj ni tovariš R. M. takoj izrekel svojega prokletstva nad »Slov. Šol. Matico«, nad urednikom »Pedagoškega Zbornika« in pa slednjič nad pisem članka o akademski izobrazbi našega osnovnošolskega učiteljstva dr. St. Rapeta in da ga je šele moja skromna kritika vzbudila iz njegovega duševnega ravnotežja.

Menda je imel pa vendar »Pedagoški Zbornik« za l. 1922. že prej v roki, predno je izšla moja kritika?!

Smešna se mi zdi pa zahteva podlistkara R. M., da bi »Učit. Tovariš« ne smel prinašati člankov, kakršnji je na pr. uvodnik v 18. številki. Mislim, da je »Učit. Tovariš« vendar naše stanovsko politično glasilo, tedaj naš bojni list in zakaj bi tak list ne smel prinašati polemičnih člankov? — Ne vem, ali tov. R. M. ne pozna nikakih politično šol, listov drugih narodov? Opozoriti ga hočem le na nekatere take liste n. pr. »Deutsch-ster. Lehrer-Zeitung«, »Freie Lehrstimmen«, ali na na vodilni nemški šol. dnevnik »Preussische Lehrer-Zeitung«, na češke itd.

Kdor prebira uvodnike teh listov, potem šele ve kako daleč, daleč smo še mi v tisti stari okostneli boječ avstrijski konservativnosti, ko smo se bali malce glasnele kihni.

Menda vendar nismo več na tistem svetopisemskem stališču ki veli: Ako Te kdo udari na levo lice zahvali se mu in mu nastavi še desno.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po **V nedeljo, dne 10. junija 1923** je uprizorila šolska mladina na Vačah pri Litiji igri »Lažniva Milena« in »Čista vest«. Igrici sta izzvali pri starih in mladih obilo nedoroznega veselja in smeha. Igralčki so nastopili pod spretnim vodstvom gđ. A. Prestorieve ki je imela s prireditvijo mnogo truda, z nepričakovano sigurnostjo. — Dvoglasno petje, pod vodstvom gđ. Minke Tramte je bilo jako lepo in je želo, kakor deklamacije, obilo priznanja. — Gmotni uspeh prireditve je presegel vse pričakovanje. Čisti dobiček se bo uporabil za šolarsko knjižnico.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Učiteljski dom v Mariboru.** Daria: 7% obveznice drž. inv. posojila: Gosar Roza učit., Pobrežje pri Mariboru 1 à 100 Din. Paost Rihard in Marija, učit. v Ormožu, 2 à 100 Din (že v drugič. Skupaj z zadnjič izkazanimi 119 obveznicami = 122 obveznic à 100 Din = 12.200 Din. Gaberc Anton, šol. vodja, Ižakovi (Prekmurje) 10 Din. Članarina: Učit. društvo za ormoški okraj (50 članov) 500 Din. Iskrena hvala!

—g **Vabilo na 2. občni zbor »Učiteljskega doma« v Mariboru**, ki se vrši v v nedeljo dne 8. julija 1923 v Ptuj ob 8. uri dopoldne v prostorih zborovanja

UJU. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitve novega odbora. 6. Določitev članarine. 7. Samostoini predlogi. — Ker je »Učiteljski dom« za naš stan brezdvomno velike važnosti, se pozivljajo vsi tovariši (-ce), zlasti pa vsi predsedniki učiteljskih društev v Mariborski oblasti, da v svojem delokrogu o stvari razmišljajo in domišljejo predloge in pomisleke vsaj teden dni pred občnim zborom »Učit. domu« — Studenci pri Mariboru. — Velike udeležbe pričakuje O d b o r.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov. **Okrajna društva opozarjamo**, da se takoj odzovejo našemu pozivu glede prijave sumaričnega števila društvenih članov in odbornikov za glavno poročilo UJU. **Nujno potrebujemo!** Zadoštuje po dopisnici predsedniki, napravite red! — Javite, koliko izkaznic za Ptuj potrebuje vsako društvo. Dovoljenje južne železnice je tu. Na vsaki izkaznici je treba na obratno stran napisati sledečo klavzulo: Z odlok. št. 1089 — II. 23. obrat. ravnat. juž. žel. dovoljen 50% popust voznih cen poštinskih vlakov za enkratno vožnjo od vstopne postaje do Ptuja in nazaj v času od 4. do 13. julija 1923.

+pov. **Delegati na pokrajinski skupščini v Ptuj:**

XI. Brežiško-sevniško društvo. Delegati: 32. Knapč Janko — Videm. 33. Drnovšek Fran — Sevnica. 34. Tominc Avgust — Globoko. — Namestniki: 30. Pečnik Josip — Kapele. 31. Kladnik Josip — Sevnica. 32. Gomilškova Ljudmila — Videm.

XII. Kočevsko društvo. Del.: 35. Mervič Anton — Ribnica. 36. Ločniškar Fran — Turjak. — Nam.: 33. Wigele Ferdo — Loški potok. 34. Lovšinova Iva — Sodražica.

XIII. Kranjsko društvo. Del.: 37. Luznar Fran — Prinsko. 38. Miklavčičeva Janja — Kranj. 39. Povšnar-Zalokarjeva Julka — Kokra. 40. Rant Franc — Šenčur. — Nam.: 35., 36., 37., 38., — ?

XIV. Marenberško društvo. Del.: 41. Womer Ivan — Muta. 42. Knapčeva Olga — Marenberg. — Nam.: 39. Gold Joško — Vuzenica. 40. Robič Ivan — Vuhred.

XV. Mursko-soboško društvo. Del.: 43. Požegar Avgust — Gederovci. 44. Humar Fran — Stanjeveci. 45. Kontler Julij — Vidonci. — Nam.: 41. Peršakova Ana — Kroplivnik. 42. Bratina Trezica — Cankova. 43. — ?

XVI. Slovenjgriško društvo. Del.: 46. Purkhart Josip — Št. Ilj pri Mislinji. 47. Vrečko Franc — Slovenjgradec. — Nam.: 44. Kaifon Ignac — Št. Janž pri Dravogradu. 45. Šalamun Simon — Šmartno pri Slovenjgradu.

XVII. Slovenjebistriško društvo. Del.: 48. Karbaš Fran — Slov. Bistrica. 49. Goričan Marija — Slovenska Bistrica. 50. Kopriva Avgust — Snodnja Polskava. — Nam.: 46. Rajner Josip — Gornja Polskava. 47. Vendramin Fran — Laporje. 48. Kopriva Emilija — Snodnja Polskava.

XVIII. Radovljško društvo. Del.: 51. Baraga Janko — Koroška Bela. 52. Baebler Leopold — Bled. 53. Schifferer Egidij — Gorje. — Nam.: 49. — ? 50. Jeglič Poldi — Breznica. 51. Petrovčič Mara — Bled.

XIX. Kamniško društvo. Delegati: 54. Petrovec Tomo — Jarše. 55. Toman Janko — Moravče. 56. Tiran Ernest — Moravče. — Nam.: 52. Šmajdek Ivan — Krtina. 53. 54. — ?

XX. Belokranjsko društvo. Del.: 57. Lukežič Gustav — Črnomelj. 58. Šoštarčič Aleš — Tribuče. 59. Lovšin Franjo — Vinica. — Nam.: 55. Šetinova

Anica — Črnomelj. 56. Fabjanova Micika — Talčji vrh. 57. Blinčeva Zorka — Vinica.

XXI. Savinjsko društvo. Delegati: 60. Zdošek Mirko — Letuš. 61. Dominko Saša — Št. Jurij ob Taboru. — Nam.: 58. — ? 59. Cizejeva Jana — Orlavas.

XXII. Ptujsko društvo. Del.: 62. Majcen Mirko — Ptuj. 63. Čokl Ignac — Sv. Marijeta niže Ptuja. 64. Kauklerjeva Valentina — Ptuj-okolica. 65. Fink Anton — Polenšak. — Nam.: 60. Žolnir Oskar — Cirkovci. — 61. Haslova Anica — Cirkovci. 62. Schalda Leopold — Sv. Lovrenc v Slov. gor. 63. — ?

XXIII. Učit. društvo za mariborski šol. okraj. Del.: 66. Godčeva Marija — Limbuš. 67. Vauda Mirko — Sv. Marijeta. 68. Košutnik Silvester — Št. Ilj. 69. Macarolova Pavla — Selnica. — Nam.: 64. Skrbniškova Ljudmila — Fram. 65. Pestevšek Karel — Slivnica. 66. Konečnikova Franja — Selnica. 67. — ?

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu **F. Č. n. B.:** Današnji listek čaka že tretji teden. Dopis priobčimo torej v listku prihodnje številke.

—lu **A. H. — St. p. M.:** Razstavo šolarskih izdelkov je kongresni odbor na zadnji seji po vsestranem razmotrivanju odklonil, ker je že prepozno, da bi se dala aranžirati za javno kritiko primerna razstava.

—lu **»Jezik in slog trg. pisem«.** Ni primerno za naš list. V drugi zadevi se obrnite na »Slov. Šolsko Matico«.

—lu **Dopiše, ki smo jih prejeli šele v sredo** nismo mogli uvrstiti v to številko.

—lu **F. J. — Sv. R.:** Do danes še ni prekličen odlok.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 2423.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

V šolskem okraju Ljubljanska okolica se po naročilu višjega šolskega sveta z dne 12. junija t. l. št. 6313. razpisuje služba učitelja na petrazredni osnovni šoli v **Zgornji Šiški** v stašno popolnitev.

Pravilno opremljene prošnje z osebno dopisnico, izpolnjene natančno po vseh rubrikah (število službenih let je navedeti) naj, se vložijo po predpisani službeni poti do dne

10. julija 1923

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu v Ljubljani.

Okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 18. junija 1923.

SPOMINSKE LISTE

priporoča

„Slov. Šol. Matica“.

Zelo primerno za učence in učenke, ki koncem šol. leta zapuste za vedno ljudsko šolo.

Vsak list stane 50 p.

Pravkar izšlo!

F. Fink: Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovnih šol. II. izdaja.

Broširana knjiga stane Din 16.—.

Naročila sprejema

„S. Š. Matica“ v Ljubljani.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

»V korist „Jugoslovenske Matice“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljev v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

„IDES“ Crnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

„IDES“ Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in cenike kateri, se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Tacen pri Ljubljani.

Vsaj to se je zgodilo da je knjiga prvega natiska popolnoma razprodana. Ker na še vedno povprašujejo po njej, a povpraševalcem ni mogoče ustreči prihaja »Sin« v drugem natisku na svetlo...

—k **Ilustrovana Čitanka** za izredne osnovne šole je izšla pri kr. zalozi šolskih knjig in učil v Ljubljani. To je vendar enkrat ena čitanka za otroke, bo vzklil marsikdo, ki jo bo videl. Takšne »Slovenici« še nismo imeli. Izvanredne osnovne šole bodo odlej imele svojo čitanko, ki jim je bila zelo potrebna. Tisk (na nižji stopnji tercij, na višji stopnji cicerone in garmonit) je izvrsten, lahko čitljiv, zunanja oblika knjige čedna, papir prvovrsten in ilustracije lepe in zelo primerne. Ilustracije te knjige namreč ne služijo samo v razvedrilo otrokom in oživljanje pouka, ampak večji del v poglabljanje in pojasnilo pouka; v tem oziru so slike pesnikov in različne slike prirodozgodovne vsebine nedosegljive. Prepričani smo, da bo ta knjiga na izrednih šolah edina v uporabi in da bodo vestni pedagogi z njo dosegli tudi pri najslabših razmerah uspehe. Pri tej opremi (74 slik) je cena naravnost neverjetno nizka in se mora poštenost kr. zaloze šolskih knjig in učil vsekakor pripoznati. Knjiga je namenjena v prvi vrsti za gluho-nemice in enake zavode.

—k **H. Družovič: Pesmarica II.** Tretja predelana izdaja. Uredba Pesmarice je ostala v splošnem neizpremenjena, obojito kar se tiče metodiškega dela, poučevanja petja po notah, ki je zasnovan na podlagi švicarske metode. Zbirka pesmi se je izdatno izpremenila in razširila. Vzprejetih je večje število srbo-hrvatskih narodnih pesmi, in sicer takih, ki se bodo pri nas lahko udomačile, kar je pokazala dosedanja praksa. Učitelstvu je na ta način izbira olajšana. Za šole, v katerih se ne poje po notah (in teh je pretežno število), je namenjen dodatek, ki obsega pesemsko notacijo s številkami. Številčno petje je razširjeno po Francoskem, v Švici, v Belgiji t. dr. ter je dokazalo veliko praktično uporabljivost. Pričakovati je, da bo našlo tudi pot v našo državo in da bode pomagalo pospeševati narodno pevsko kulturo.

Razprave o programu UJU.

—m **O programu UJU** je referiral pri »Radovljiskem okrajnem učiteljskem društvu« 9. junija t. l. tov. Schiffer. Referat je bil odposlan glavnemu poročevalcu za pokrajinsko skupščino tov. P. Fleretu v Ptuj.

Polemika.

IV. ŠEGA:

Bodimo resni.

»Odkritosrčno besedo stavljam na Vas, ker vem, da niste tesnosrčni in tudi ne dvomite o mojih čistih nagibih ter da se ne bojim zamere.«

»Učit. Tovariš« št. 21.

Nisem mislil, da bo moja skromna kritika letošnjega »Pedagoškega Zbornika« v 19. številki »Učit. Tovariša« vzbudila toliko prahu, da sem nehoté nekako dregnil v navidezno sršenovo gnezdo. A teh sršenovih pikov se prav nič ne bojim, ker vem, da so nestrupeni: je pač dosti groma, a malo dežja. Če bi pa hotel biti hudoben, bi rekel: dosti fraz, brez vsake realne podlage.

V tem članku se pač ne bom bavil z odgovorom, ki ga je naslovil cand. phil. Franjo Žgeč na mojo kritiko kajti prepričan sem, da bodo vsi zrelejši bralci »Učit. Tovariša« ki preberajo moj članek »Naše ljudsko vsučilišče«, pritrtili meni, da to vendar niso nikake »nove smernice«, ki jih oznanja cand. phil. Franjo Žgeč najprej v hrvatski reviji, z istim ponatisom brez označbe kot takim seznanja slovensko učitelstvo v »Pedagoškem Zborniku«, a da je sedaj tudi zašel v »Popotnika« (št. 3.—4. str. 69). Ideje, ki jih avtor v tem članku razvija, so nam starejšim narodnim pionirjem že davno znane in da so te ideje za naše razmere, kdor količ kaj pozna naše politično obzorje, še prave utopije.

Je pač mladostno vrenje!

Da se je na tovariš R. M. tako razjezil ob čitanju moje kritike, ne morem nikakor poimeti. Zdi se mi pa, da je podlistek tovariša R. M. popolnoma zgrešen in zato naj mu le nekoliko odgovorim.

* Med predavatelji »ljudske univerze« v Logatcu sem pozabil imenovati zlato dušo, nepozabnega mi pobratima pokojnega dr. Ant. Dermota.

Kar sem zapisal v svoji kritiki o akademski izobrazbi učiteljstva vzdržujem še danes v polnem obsegu in da vsled tega nisem ravno ignoran na tem polju, svetujem pa tov. R. M., da pregleda vsaj nekoliko starejše letnike »Popotnika«, »Učit. Tovariša« in mogoče še tudi »Spomenice« ob 25letnem jubileju naše »Zaveze«, mogoče — pravim — bo našel tudi tam kako dobro misel, da smo si že davno davno osvajali misel o akademski učiteljski izobrazbi, a ta akademska izobrazba bodi vendar popolnoma drugačna kakršno nudi sedanja univerza. Pač moram povedati tovarišu R. M., da že davno davno poznam dr. P. Radosavljeviča, tega marljivega sodelavca »Napreja« in da me tudi s svojo najnovejšo razpravo v »Prosveti« ni mogel spreobrniti.

Naravnost neodpušljivo se mi zdi na tisto ogorčenje, kjer se tovariš R. M. tako huduje nad urednikom »Učit. Tovariša« in sploh med vrsticami nad vso »U. J. U.«, ker je izšel moj podlistek v »Učit. Tovarišu«. Menda tovariš R. M. res ne ve, da nosi list le tedaj odgovornost za svoje članke, ako izhajajo ali iz uredništva ali pa izven uredništva brez podpisa z odobranjem urednika. — Ker sem na podlistek podpisal s polnim imenom, sem prevzel tudi vso odgovornost zanj.

Ako tovariš R. M. ne more nikakor živeti brez akademske izobrazbe in ako ne more poučevati izročene mu mladine brez doktorata naj posnema tov. dr. St. Rapeta in — odleglo mu bo.

Vprašam pa še to: zakaj ni tovariš R. M. takoj izrekel svojega prokletstva nad »Slov. Šol. Matico«, nad urednikom »Pedagoškega Zbornika« in pa slednjič nad pisem članka o akademski izobrazbi našega osnovnošolskega učiteljstva dr. St. Rapeta in da ga je šele moja skromna kritika vzbudila iz njegovega duševnega ravnotežja.

Menda je imel pa vendar »Pedagoški Zbornik« za l. 1922. že prej v roki, predno je izšla moja kritika?!

Smešna se mi zdi pa zahteva podlistkara R. M., da bi »Učit. Tovariš« ne smel prinašati člankov, kakršnji je na pr. uvodnik v 18. številki. Mislim, da je »Učit. Tovariš« vendar naše stanovsko politično glasilo, tedaj naš bojni list in zakaj bi tak list ne smel prinašati polemičnih člankov? — Ne vem, ali tov. R. M. ne pozna nikakih politično šol, listov drugih narodov? Opozoriti ga hočem le na nekatere take liste n. pr. »Deutsch-ster. Lehrer-Zeitung«, »Freie Lehrstimmen«, ali pa na vodilni nemški šol. dnevnik »Preussische Lehrer-Zeitung«, na češke itd.

Kdor prebira uvodnike teh listov, potem šele ve kako daleč, daleč smo še mi v tisti stari okostneli boječ avstrijski konservativnosti, ko smo se bali malce glasneje kihnuti.

Menda vendar nismo več na tistem svetopisemskem stališču ki veli: Ako Te kdo udari na levo lice zahvali se mu in mu nastavi še desno.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po **V nedeljo, dne 10. junija 1923** je uprizorila šolska mladina na Vačah pri Litiji igri »Lažniva Milena« in »Čista vest«. Igrici sta izžvali pri starih in mladil obilo nedoroznega veselja in smeha. Igralčki so nastopili pod spretnim vodstvom gđ. A. Prestorieve ki je imela s prireditvijo mnogo truda, z nepričakovano sigurnostjo. — Dvoglasno petje, pod vodstvom gđ. Minke Tramte je bilo jako lepo in je želo, kakor deklamacije, obilo priznanja. — Gmotni uspeh prireditve je presegel vse pričakovanje. Čisti dobiček se bo uporabil za šolarsko knjižnico.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Učiteljski dom v Mariboru.** Dajila: 7% obveznice drž. inv. posojila: Gosar Roza učit., Pobrežje pri Mariboru 1 à 100 Din. Paost Rihard in Marija, učit. v Ormožu, 2 à 100 Din (že v drugič. Skupaj z zadnjič izkazanimi 119 obveznicami = 122 obveznic à 100 Din = 12.200 Din. Gaberc Anton, šol. vodja, Ižakovi (Prekmurje) 10 Din. Članarina: Učit. društvo za ormoški okraj (50 članov) 500 Din. Iskrena hvala!

—g **Vabilo na 2. občni zbor »Učiteljskega doma« v Mariboru**, ki se vrši v v nedeljo dne 8. julija 1923 v Ptuj ob 8. uri dopoldne v prostorih zborovanja

UJU. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitve novega odbora. 6. Določitev članarine. 7. Samostoini predlogi. — Ker je »Učiteljski dom« za naš stan brezdvomno velike važnosti, se pozivljajo vsi tovariši (-ce), zlasti pa vsi predsedniki učiteljskih društev v Mariborski oblasti, da v svojem delokrogu o stvari razmišljajo in domišljejo predloge in pomisleke vsaj teden dni pred občnim zborom »Učit. domu« — Studenci pri Mariboru. — Velike udeležbe pričakuje O d b o r.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov. **Okrajna društva opozarjamo**, da se takoj odzovejo našemu pozivu glede prijave sumaričnega števila društvenih članov in odbornikov za glavno poročilo UJU. **Nujno potrebujemo!** Zadoštuje po dopisnici predsedniki, napravite red! — Javite, koliko izkaznic za Ptuj potrebuje vsako društvo. Dovoljenje južne železnice je tu. Na vsaki izkaznici je treba na obratno stran napisati sledečo klavzulo: Z odlok. št. 1089 — II. 23. obrat. ravnat. juž. žel. dovoljen 50% popust voznih cen poštinskih vlakov za enkratno vožnjo od vstopne postaje do Ptuja in nazaj v času od 4. do 13. julija 1923.

+pov. **Delegati na pokrajinski skupščini v Ptuj:**

XI. Brežiško-sevniško društvo. Delegati: 32. Knapč Janko — Videm. 33. Drnovšek Fran — Sevnica. 34. Tominc Avgust — Globoko. — Namestniki: 30. Pečnik Josip — Kapele. 31. Kladnik Josip — Sevnica. 32. Gomilškova Ljudmila — Videm.

XII. Kočevsko društvo. Del.: 35. Mervič Anton — Ribnica. 36. Ločniškar Fran — Turjak. — Nam.: 33. Wigele Ferdo — Loški potok. 34. Lovšinova Iva — Sodražica.

XIII. Kranjsko društvo. Del.: 37. Luznar Fran — Prinsko. 38. Miklavčičeva Janja — Kranj. 39. Povšnar-Zalokarjeva Julka — Kokra. 40. Rant Franc — Šenčur. — Nam.: 35., 36., 37., 38., — ?

XIV. Marenberško društvo. Del.: 41. Womer Ivan — Muta. 42. Knapčeva Olga — Marenberg. — Nam.: 39. Gold Joško — Vuzenica. 40. Robič Ivan — Vuhred.

XV. Mursko-soboško društvo. Del.: 43. Požegar Avgust — Gederovci. 44. Humar Fran — Stanjeveci. 45. Kontler Julij — Vidonci. — Nam.: 41. Peršakova Ana — Kroplivnik. 42. Bratina Trezica — Cankova. 43. — ?

XVI. Slovenjgriško društvo. Del.: 46. Purkhart Josip — Št. Ilj pri Mislinji. 47. Vrečko Franc — Slovenjgradec. — Nam.: 44. Kaifon Ignac — Št. Janž pri Dravogradu. 45. Šalamun Simon — Šmartno pri Slovenjgradu.

XVII. Slovenjebistriško društvo. Del.: 48. Karbaš Fran — Slov. Bistrica. 49. Goričan Marija — Slovenska Bistrica. 50. Kopriva Avgust — Snodnja Poljskava. — Nam.: 46. Rajner Josip — Gornja Poljskava. 47. Vendramin Fran — Laporje. 48. Kopriva Emilija — Snodnja Poljskava.

XVIII. Radovljško društvo. Del.: 51. Baraga Janko — Koroška Bela. 52. Baebler Leopold — Bled. 53. Schiffer Egidij — Gorje. — Nam.: 49. — ? 50. Jeglič Poldi — Breznica. 51. Petrovčič Mara — Bled.

XIX. Kamniško društvo. Delegati: 54. Petrovec Tomo — Jarše. 55. Toman Janko — Moravče. 56. Tiran Ernest — Moravče. — Nam.: 52. Šmajdek Ivan — Krtina. 53. 54. — ?

XX. Belokranjsko društvo. Del.: 57. Lukežič Gustav — Črnomelj. 58. Šoštarčič Aleš — Tribuče. 59. Lovšin Franjo — Vinica. — Nam.: 55. Šetinova

Anica — Črnomelj. 56. Fabjanova Micika — Talčji vrh. 57. Blinčeva Zorka — Vinica.

XXI. Savinjsko društvo. Delegati: 60. Zdošek Mirko — Letuš. 61. Dominko Saša — Št. Jurij ob Taboru. — Nam.: 58. — ? 59. Cizejeva Jana — Orlavas.

XXII. Ptujsko društvo. Del.: 62. Majcen Mirko — Ptuj. 63. Čokl Ignac — Sv. Marijeta niže Ptuja. 64. Kauklerjeva Valentina — Ptuj-okolica. 65. Fink Anton — Polenšak. — Nam.: 60. Žolnir Oskar — Cirkovci. — 61. Haslova Anica — Cirkovci. 62. Schalda Leopold — Sv. Lovrenc v Slov. gor. 63. — ?

XXIII. Učit. društvo za mariborski šol. okraj. Del.: 66. Godčeva Marija — Limbuš. 67. Vauda Mirko — Sv. Marijeta. 68. Košutnik Silvester — Št. Ilj. 69. Macarolova Pavla — Selnica. — Nam.: 64. Skrbniškova Ljudmila — Fram. 65. Pestevšek Karel — Slivnica. 66. Konečnikova Franja — Selnica. 67. — ?

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu **F. Č. n. B.:** Današnji listek čaka že tretji teden. Dopis priobčimo torej v listku prihodnje številke.

—lu **A. H. — St. p. M.:** Razstavo šolarskih izdelkov je kongresni odbor na zadnji seji po vsestranem razmotrivanju odklonil, ker je že prepozno, da bi se dala aranžirati za javno kritiko primerna razstava.

—lu **»Jezik in slog trg. pisem«.** Ni primerno za naš list. V drugi zadevi se obrnite na »Slov. Šolsko Matico«.

—lu **Dopiše, ki smo jih prejeli šele v sredo** nismo mogli uvrstiti v to številko.

—lu **F. J. — Sv. R.:** Do danes še ni prekličen odlok.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 2423.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

V šolskem okraju Ljubljanska okolica se po naročilu višjega šolskega sveta z dne 12. junija t. l. št. 6313. razpisuje služba učitelja na petrazredni osnovni šoli v **Zgornji Šiški** v stašno popolnitev.

Pravilno opremljene prošnje z osebno dopisnico, izpolnjene natančno po vseh rubrikah (število službenih let je navedeti) naj, se vložijo po predpisani službeni poti do dne

10. julija 1923

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu v Ljubljani.

Okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 18. junija 1923.

SPOMINSKE LISTE

priporoča

„Slov. Šol. Matica“.

Zelo primerno za učence in učenke, ki koncem šol. leta zapuste za vedno ljudsko šolo.

Vsak list stane 50 p.

Pravkar izšlo!

F. Fink: Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovnih šol. II. izdaja.

Broširana knjiga stane Din 16.—.

Naročila sprejema

„S. Š. Matica“ v Ljubljani.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

»V korist „Jugoslovenske Matice“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljev v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

„IDES“ Crnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

„IDES“ Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in cenike kateri, se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Tacen pri Ljubljani.

Vsaj to se je zgodilo da je knjiga prvega natiska popolnoma razprodana. Ker na še vedno povprašujejo po njej, a povpraševalcem ni mogoče ustreči prihaja »Sin« v drugem natisku na svetlo...

—k **Ilustrovana Čitanka** za izredne osnovne šole je izšla pri kr. zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani. To je vendar enkrat ena čitanka za otroke, bo vzkljnil marsikdo, ki jo bo videl. Takšne »Slovenici« še nismo imeli. Izvanredne osnovne šole bodo odlej imele svojo čitanko, ki jim je bila zelo potrebna. Tisk (na nižji stopnji tercijla, na višji stopnji cicerio in garmonit) je izvršten, lahko čitljiv, zunanja oblika knjige čedna, papir prvovrsten in ilustracije lepe in zelo primerne. Ilustracije te knjige namreč ne služijo samo v razvedrilo otrokom in oživljanje pouka, ampak večji del v poglabljanje in pojasnilo pouka; v tem oziru so slike pesnikov in različne slike prirodozgodovne vsebine nedosegljive. Prepričani smo, da bo ta njega na izrednih šolah edina v uporabi in da bodo vestni pedagogi z njo dosegli tudi pri najslabših razmerah uspehe. Pri tej opremi (74 slik) je cena naravnost neverjetno nizka in se mora poštrevovalnost kr. zaloge šolskih knjig in učil vsekakor pripoznati. Knjiga je namenjena v prvi vrsti za gluho-nemico in enake zavode.

—k **H. Družovič: Pesmarica II.** Tretja predelana izdaja. Uredba Pesmarice je ostala v splošnem neizpremenjena, osobito kar se tiče metodiškega dela, poučevanja petja po notah, ki je zasnovan na podlagi švicarske metode. Zbirka pesmi se je izdatno izpremenila in razširila. Vzprejetih je večje število srbo-hrvatskih narodnih pesmi, in sicer takih, ki se bodo pri nas lahko udomačile, kar je pokazala dosedanja praksa. Učitelstvu je na ta način izbira olajšana. Za šole, v katerih se ne poje po notah (in teh je pretežno število), je namenjen dodatek, ki obsega pesemsko notacijo s številkami. Številčno petje je razširjeno po Francoskem, v Švici, v Belgiji t. dr. ter je dokazalo veliko praktično uporabljivost. Pričakovati je, da bo našlo tudi pot v našo državo in da bode pomagalo pospeševati narodno pevsko kulturo.

Razprave o programu UJU.

—m **O programu UJU** je referiral pri »Radovljiskem okrajnem učiteljskem društvu« 9. junija t. l. tov. Schifferer. Referat je bil odposlan glavnemu poročevalcu za pokrajinsko skupščino tov. P. Fleretu v Ptuj.

Polemika.

IV. ŠEGA:

Bodimo resni.

»Odkritosrčno besedo stavljam na Vas, ker vem, da niste tesnosrčni in tudi ne dvomite o mojih čistih nagibih ter da se ne bojim zamere.«

»Učit. Tovariš« št. 21.

Nisem mislil, da bo moja skromna kritika letošnjega »Pedagoškega Zbornika« v 19. številki »Učit. Tovariša« vzbudila toliko prahu, da sem nehoté nekako dregnil v navidezno sršenovo gnezdo. A teh sršenovih pikov se prav nič ne bojim, ker vem, da so nestrupeni: je pač dosti groma, a malo dežja. Če bi pa hotel biti hudoben, bi rekel: dosti fraz, brez vsake realne podlage.

V tem članku se pač ne bom bavil z odgovorom, ki ga je naslovil cand. phil. Franjo Žgeč na mojo kritiko kajti prepričan sem, da bodo vsi zrelejši bralci »Učit. Tovariša« ki prebero moj članek »Naše ljudsko vsučilišče«, pritrtili meni, da to vendar niso nikake »nove smernice«, ki jih oznanja cand. phil. Franjo Žgeč najprej v hrvatski reviji, z istim ponatisom brez označbe kot takim seznanja slovensko učitelstvo v »Pedagoškem Zborniku«, a da je sedaj tudi zašel v »Popotnika« (št. 3.—4. str. 69). Ideje, ki jih avtor v tem članku razvija, so nam starejšim narodnim pionirjem že davno znane in da so te ideje za naše razmere, kdor količ kaj pozna naše politično obzorje, še prave utopije.

Je pač mladostno vrenje!

Da se je na tovariš R. M. tako razjezil ob čitanju moje kritike, ne morem nikakor poimeti. Zdi se mi pa, da je podlistek tovariša R. M. popolnoma zgrešen in zato naj mu le nekoliko odgovorim.

* Med predavatelji »ljudske univerze« v Logatcu sem pozabil imenovati zlato dušo, nepozabnega mi pobratima pokojnega dr. Ant. Dermoto.

Kar sem zapisal v svoji kritiki o akademski izobrazbi učiteljstva vzdržujem še danes v polnem obsegu in da vsled tega nisem ravno ignorant na tem polju, svetujem pa tov. R. M., da pregleda vsaj nekoliko starejše letnike »Popotnika«, »Učit. Tovariša« in mogoče še tudi »Spomenice« ob 25letnem jubileju naše »Zaveze«, mogoče — pravim — bo našel tudi tam kako dobro misel, da smo si že davno davno osvajali misel o akademski učiteljski izobrazbi, a ta akademska izobrazba bodi vendar popolnoma drugačna kakršno nudi sedanja univerza. Pač moram povedati tovarišu R. M., da že davno davno poznam dr. P. Radosavljeviča, tega marljivega sodelavca »Napreja« in da me tudi s svojo najnovejšo razpravo v »Prosveti« ni mogel spreobrniti.

Naravnost neodpušljivo se mi zdi na tisto ogorčenje, kjer se tovariš R. M. tako huduje nad urednikom »Učit. Tovariša« in sploh med vrsticami nad vso »U. J. U.«, ker je izšel moj podlistek v »Učit. Tovarišu«. Menda tovariš R. M. res ne ve, da nosi list le tedaj odgovornost za svoje članke, ako izhajajo ali iz uredništva ali pa izven uredništva brez podpisa z odobranjem urednika. — Ker sem na podlistek podpisal s polnim imenom, sem prevzel tudi vso odgovornost zanj.

Ako tovariš R. M. ne more nikakor živeti brez akademske izobrazbe in ako ne more poučevati izročene mu mladine brez doktorata naj posnema tov. dr. St. Rapeta in — odleglo mu bo.

Vprašam pa še to: zakaj ni tovariš R. M. takoj izrekel svojega prokletstva nad »Slov. Šol. Matico«, nad urednikom »Pedagoškega Zbornika« in pa slednjič nad pisem članka o akademski izobrazbi našega osnovnošolskega učiteljstva dr. St. Rapeta in da ga je šele moja skromna kritika vzbudila iz njegovega duševnega ravnotežja.

Menda je imel pa vendar »Pedagoški Zbornik« za l. 1922. že prej v roki, predno je izšla moja kritika?!

Smešna se mi zdi pa zahteva podlistkara R. M., da bi »Učit. Tovariš« ne smel prinašati člankov, kakršnji je na pr. uvodnik v 18. številki. Mislim, da je »Učit. Tovariš« vendar naše stanovsko politično glasilo, tedaj naš bojni list in zakaj bi tak list ne smel prinašati polemičnih člankov? — Ne vem, ali tov. R. M. ne pozna nikakih politično šol, listov drugih narodov? Opozoriti ga hočem le na nekatere take liste n. pr. »Deutsch-ster. Lehrer-Zeitung«, »Freie Lehrstimmen«, ali na na vodilni nemški šol. dnevnik »Preussische Lehrer-Zeitung«, na češke itd.

Kdor prebira uvodnike teh listov, potem šele ve kako daleč, daleč smo še mi v tisti stari okostnili boječi avstrijski konservativnosti, ko smo se bali malce glasneje kihnuti.

Menda vendar nismo več na tistem svetopisemskem stališču ki veli: Ako Te kdo udari na levo lice zahvali se mu in mu nastavi še desno.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po **V nedeljo, dne 10. junija 1923** je uprizorila šolska mladina na Vačah pri Litiji igri »Lažniva Milena« in »Čista vest«. Igrici sta izzvali pri starih in mladih obilo nedoroznega veselja in smeha. Igralčki so nastopili pod spretnim vodstvom gđč. A. Prestorieve ki je imela s prireditvijo mnogo truda, z nepričakovano sigurnostjo. — Dvoglasno petje, pod vodstvom gđč. Minke Tramte je bilo jako lepo in je želo, kakor deklamacije, obilo priznanja. — Gmotni uspeh prireditve je presegel vse pričakovanje. Čisti dobiček se bo uporabil za šolarsko knjižnico.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Učiteljski dom v Mariboru.** Daria: 7% obveznice drž. inv. posojila: Gosar Roza učit., Pobrežje pri Mariboru 1 à 100 Din. Paost Rihard in Marija, učit. v Ormožu, 2 à 100 Din (že v drugič. Skupaj z zadnjič izkazanimi 119 obveznicami = 122 obveznic à 100 Din = 12.200 Din. Gaberc Anton, šol. vodja, Ižakovi (Prekmurje) 10 Din. Članarina: Učit. društvo za ormoški okraj (50 članov) 500 Din. Iskrena hvala!

—g **Vabilo na 2. občni zbor »Učiteljskega doma« v Mariboru**, ki se vrši v v nedeljo dne 8. julija 1923 v Ptuj ob 8. uri dopoldne v prostorih zborovanja

UJU. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitve novega odbora. 6. Določitev članarine. 7. Samostoini predlogi. — Ker je »Učiteljski dom« za naš stan brezdvomno velike važnosti, se pozivljajo vsi tovariši (-ce), zlasti pa vsi predsedniki učiteljskih društev v Mariborski oblasti, da v svojem delokrogu o stvari razmišljajo in domišljejo predloge in pomisleke vsaj teden dni pred občnim zborom »Učit. domu« — Studenci pri Mariboru. — Velike udeležbe pričakuje O d b o r.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov. **Okrajna društva opozarjamo**, da se takoj odzovejo našemu pozivu glede prijave sumaričnega števila društvenih članov in odbornikov za glavno poročilo UJU. **Nujno potrebujemo!** Zadoštuje po dopisnici predsedniki, napravite red! — Javite, koliko izkaznic za Ptuj potrebuje vsako društvo. Dovoljenje južne železnice je tu. Na vsaki izkaznici je treba na obratno stran napisati sledečo klavzulo: Z odlok. št. 1089 — II. 23. obrat. ravnat. juž. žel. dovoljen 50% popust voznih cen poštinskih vlakov za enkratno vožnjo od vstopne postaje do Ptuja in nazaj v času od 4. do 13. julija 1923.

+pov. **Delegati na pokrajinski skupščini v Ptuj:**

XI. Brežiško-sevniško društvo. Delegati: 32. Knapč Janko — Videm. 33. Drnovšek Fran — Sevnica. 34. Tominc Avgust — Globoko. — Namestniki: 30. Pečnik Josip — Kapele. 31. Kladnik Josip — Sevnica. 32. Gomilškova Ljudmila — Videm.

XII. Kočevsko društvo. Del.: 35. Mervič Anton — Ribnica. 36. Ločniškar Fran — Turjak. — Nam.: 33. Wigele Ferdo — Loški potok. 34. Lovšinova Iva — Sodražica.

XIII. Kranjsko društvo. Del.: 37. Luznar Fran — Prinsko. 38. Miklavčičeva Janja — Kranj. 39. Povšnar-Zalokarjeva Julka — Kokra. 40. Rant Franc — Šenčur. — Nam.: 35., 36., 37., 38., — ?

XIV. Marenberško društvo. Del.: 41. Womer Ivan — Muta. 42. Knapčeva Olza — Marenberg. — Nam.: 39. Gold Joško — Vuzenica. 40. Robič Ivan — Vuhred.

XV. Mursko-soboško društvo. Del.: 43. Požegar Avgust — Gederovci. 44. Humar Fran — Stanjeveci. 45. Kontler Julij — Vidonci. — Nam.: 41. Peršakova Ana — Kroplivnik. 42. Bratina Trezica — Cankova. 43. — ?

XVI. Slovenjgriško društvo. Del.: 46. Purkhart Josip — Št. Ilj pri Mislinji. 47. Vrečko Franc — Slovenjgradec. — Nam.: 44. Kaifon Ignac — Št. Janž pri Dravogradu. 45. Šalamun Simon — Šmartno pri Slovenjgradu.

XVII. Slovenjebistriško društvo. Del.: 48. Karbaš Fran — Slov. Bistrica. 49. Goričan Marija — Slovenska Bistrica. 50. Kopriva Avgust — Snodnja Polskava. — Nam.: 46. Rajner Josip — Gornja Polskava. 47. Vendramin Fran — Laporje. 48. Kopriva Emilija — Snodnja Polskava.

XVIII. Radovljško društvo. Del.: 51. Baraga Janko — Koroška Bela. 52. Baebler Leopold — Bled. 53. Schifferer Egidij — Gorje. — Nam.: 49. — ? 50. Jeglič Poldi — Breznica. 51. Petrovčič Mara — Bled.

XIX. Kamniško društvo. Delegati: 54. Petrovec Tomo — Jarše. 55. Toman Janko — Moravče. 56. Tiran Ernest — Moravče. — Nam.: 52. Šmajdek Ivan — Krtina. 53. 54. — ?

XX. Belokranjsko društvo. Del.: 57. Lukežič Gustav — Črnomelj. 58. Šoštarčič Aleš — Tribuče. 59. Lovšin Franjo — Vinica. — Nam.: 55. Šetinova

Anica — Črnomelj. 56. Fabjanova Micika — Talčji vrh. 57. Blinčeva Zorka — Vinica.

XXI. Savinjsko društvo. Delegati: 60. Zdošek Mirko — Letuš. 61. Dominko Saša — Št. Jurij ob Taboru. — Nam.: 58. — ? 59. Cizejeva Jana — Orlavas.

XXII. Ptujsko društvo. Del.: 62. Majcen Mirko — Ptuj. 63. Čokl Ignac — Sv. Marijeta niže Ptuja. 64. Kauklerjeva Valentina — Ptuj-okolica. 65. Fink Anton — Polenšak. — Nam.: 60. Žolnir Oskar — Cirkovci. — 61. Haslova Anica — Cirkovci. 62. Schalda Leopold — Sv. Lovrenc v Slov. gor. 63. — ?

XXIII. Učit. društvo za mariborski šol. okraj. Del.: 66. Godčeva Marija — Limbuš. 67. Vauda Mirko — Sv. Marijeta. 68. Košutnik Silvester — Št. Ilj. 69. Macarolova Pavla — Selnica. — Nam.: 64. Skrbniškova Ljudmila — Fram. 65. Pestevšek Karel — Slivnica. 66. Konečnikova Franja — Selnica. 67. — ?

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu **F. Č. n. B.:** Današnji listek čaka že tretji teden. Dopis priobčimo torej v listku prihodnje številke.

—lu **A. H. — St. p. M.:** Razstavo šolarskih izdelkov je kongresni odbor na zadnji seji po vsestranem razmotrivanju odklonil, ker je že prepozno, da bi se dala aranžirati za javno kritiko primerna razstava.

—lu **»Jezik in slog trg. pisem«.** Ni primerno za naš list. V drugi zadevi se obrnite na »Slov. Šolsko Matico«.

—lu **Dopiše, ki smo jih prejeli šele v sredo** nismo mogli uvrstiti v to številko.

—lu **F. J. — Sv. R.:** Do danes še ni prekličen odlok.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 2423.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

V šolskem okraju Ljubljanska okolica se po naročilu višjega šolskega sveta z dne 12. junija t. l. št. 6313. razpisuje služba učitelja na petrazredni osnovni šoli v **Zgornji Šiški** v stašno popolnitev.

Pravilno opremljene prošnje z osebno dopisnico, izpolnjene natančno po vseh rubrikah (število službenih let je navedeti) naj, se vložijo po predpisani službeni poti do dne

10. julija 1923

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu v Ljubljani.

Okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 18. junija 1923.

SPOMINSKE LISTE

priporoča

„Slov. Šol. Matica“.

Zelo primerno za učence in učenke, ki koncem šol. leta zapuste za vedno ljudsko šolo.

Vsak list stane 50 p.

Pravkar izšlo!

F. Fink: Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovnih šol. II. izdaja.

Broširana knjiga stane Din 16.—.

Naročila sprejema

„S. Š. Matica“ v Ljubljani.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

»V korist „Jugoslovenske Matice“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljev v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

„IDES“ Crnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

„IDES“ Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in cenike kateri, se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Tacen pri Ljubljani.

Vsaj to se je zgodilo da je knjiga prvega natiska popolnoma razprodana. Ker na še vedno povprašujejo po njej, a povpraševalcem ni mogoče ustreči prihaja »Sin« v drugem natisku na svetlo...

—k **Ilustrovana Čitanka** za izredne osnovne šole je izšla pri kr. zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani. To je vendar enkrat ena čitanka za otroke, bo vzkljnil marsikdo, ki jo bo videl. Takšne »Slovenici« še nismo imeli. Izvanredne osnovne šole bodo odlej imele svojo čitanko, ki jim je bila zelo potrebna. Tisk (na nižji stopnji tercij, na višji stopnji cicerone in garmonit) je izvrsten, lahko čitljiv, zunanja oblika knjige čedna, papir prvovrsten in ilustracije lepe in zelo primerne. Ilustracije te knjige namreč ne služijo samo v razvedrilo otrokom in oživljanje pouka, ampak večji del v poglabljanje in pojasnilo pouka; v tem oziru so slike pesnikov in različne slike prirodozgodovne vsebine nedosegljive. Prepričani smo, da bo ta knjiga na izrednih šolah edina v uporabi in da bodo vestni pedagogi z njo dosegli tudi pri najslabših razmerah uspehe. Pri tej opremi (74 slik) je cena naravnost neverjetno nizka in se mora poštrevati kr. zaloge šolskih knjig in učil vsekakor pripoznati. Knjiga je namenjena v prvi vrsti za gluho-nemico in enake zavode.

—k **H. Družovič: Pesmarica II.** Tretja predelana izdaja. Uredba Pesmarice je ostala v splošnem neizpremenjena, osobito kar se tiče metodiškega dela, poučevanja petja po notah, ki je zasnovan na podlagi švicarske metode. Zbirka pesmi se je izdatno izpremenila in razširila. Vzprejetih je večje število srbo-hrvatskih narodnih pesmi, in sicer takih, ki se bodo pri nas lahko udomačile, kar je pokazala dosedanja praksa. Učitelstvu je na ta način izbira olajšana. Za šole, v katerih se ne poje po notah (in teh je pretežno število), je namenjen dodatek, ki obsega pesemsko notacijo s številkami. Številčno petje je razširjeno po Francoskem, v Švici, v Belgiji t. dr. ter je dokazalo veliko praktično uporabljivost. Pričakovati je, da bo našlo tudi pot v našo državo in da bode pomagalo pospeševati narodno pevsko kulturo.

Razprave o programu UJU.

—m **O programu UJU** je referiral pri »Radovljiskem okrajnem učiteljskem društvu« 9. junija t. l. tov. Schiffer. Referat je bil odposlan glavnemu poročevalcu za pokrajinsko skupščino tov. P. Fleretu v Ptuj.

Polemika.

IV. ŠEGA:

Bodimo resni.

»Odkritosrčno besedo stavljam na Vas, ker vem, da niste tesnosrčni in tudi ne dvomite o mojih čistih nagibih ter da se ne bojim zamere.«

»Učit. Tovarš« št. 21.

Nisem mislil, da bo moja skromna kritika letošnjega »Pedagoškega Zbornika« v 19. številki »Učit. Tovarša« vzbudila toliko prahu, da sem nehoté nekako dregnil v navidezno sršenovo gnezdo. A teh sršenovih pikov se prav nič ne bojim, ker vem, da so nestrupeni: je pač dosti groma, a malo dežja. Če bi pa hotel biti hudoben, bi rekel: dosti fraz, brez vsake realne podlage.

V tem članku se pač ne bom bavil z odgovorom, ki ga je naslovil cand. phil. Franjo Žgeč na mojo kritiko kajti prepričan sem, da bodo vsi zrelejši bralci »Učit. Tovarša« ki prebero moj članek »Naše ljudsko vsučilišče«, pritrtili meni, da to vendar niso nikake »nove smernice«, ki jih oznanja cand. phil. Franjo Žgeč najprej v hrvatski reviji, z istim ponatisom brez označbe kot takim seznanja slovensko učitelstvo v »Pedagoškem Zborniku«, a da je sedaj tudi zašel v »Popotnika« (št. 3.—4. str. 69). Ideje, ki jih avtor v tem članku razvija, so nam starejšim narodnim pionirjem že davno znane in da so te ideje za naše razmere, kdor količ kaj pozna naše politično obzorje, še prave utopije.

Je pač mladostno vrenje!

Da se je na tovariš R. M. tako razjezil ob čitanju moje kritike, ne morem nikakor poimeti. Zdi se mi pa, da je podlistek tovariša R. M. popolnoma zgrešen in zato naj mu le nekoliko odgovorim.

* Med predavatelji »ljudske univerze« v Logatcu sem pozabil imenovati zlato dušo, nepozabnega mi pobratima pokojnega dr. Ant. Dermota.

Kar sem zapisal v svoji kritiki o akademski izobrazbi učiteljstva vzdržujem še danes v polnem obsegu in da vsled tega nisem ravno ignoran na tem polju, svetujem pa tov. R. M., da pregleda vsaj nekoliko starejše letnike »Popotnika«, »Učit. Tovarša« in mogoče še tudi »Spomenice« ob 25letnem jubileju naše »Zaveze«, mogoče — pravim — bo našel tudi tam kako dobro misel, da smo si že davno davno osvajali misel o akademski učiteljski izobrazbi, a ta akademska izobrazba bodi vendar popolnoma drugačna kakršno nudi sedanja univerza. Pač moram povedati tovarišu R. M., da že davno davno poznam dr. P. Radosavljeviča, tega marljivega sotrudnika »Napreja« in da me tudi s svojo najnovejšo razpravo v »Prosveti« ni mogel spreobrniti.

Naravnost neodpušljivo se mi zdi na tisto ogorčenje, kjer se tovariš R. M. tako huduje nad urednikom »Učit. Tovarša« in sploh med vrsticami nad vso »U. J. U.«, ker je izšel moj podlistek v »Učit. Tovaršu«. Menda tovariš R. M. res ne ve, da nosi list le tedaj odgovornost za svoje članke, ako izhajajo ali iz uredništva ali pa izven uredništva brez podpisa z odobranjem urednika. — Ker sem na podlistek podpisal s polnim imenom, sem prevzel tudi vso odgovornost zanj.

Ako tovariš R. M. ne more nikakor živeti brez akademske izobrazbe in ako ne more poučevati izročene mu mladine brez doktorata naj posnema tov. dr. St. Rapeta in — odleglo mu bo.

Vprašam pa še to: zakaj ni tovariš R. M. takoj izrekel svojega prokletstva nad »Slov. Šol. Matico«, nad urednikom »Pedagoškega Zbornika« in pa slednjič nad pisem članka o akademski izobrazbi našega osnovnošolskega učiteljstva dr. St. Rapeta in da ga je šele moja skromna kritika vzbudila iz njegovega duševnega ravnotežja.

Menda je imel pa vendar »Pedagoški Zbornik« za l. 1922. že prej v roki, predno je izšla moja kritika?!

Smešna se mi zdi pa zahteva podlistkara R. M., da bi »Učit. Tovarš« ne smel prinašati člankov, kakršnji je na pr. uvodnik v 18. številki. Mislim, da je »Učit. Tovarš« vendar naše stanovsko politično glasilo, tedaj naš bojni list in zakaj bi tak list ne smel prinašati polemičnih člankov? — Ne vem, ali tov. R. M. ne pozna nikakih politično šol, listov drugih narodov? Opozoriti ga hočem le na nekatere take liste n. pr. »Deutsch-ster. Lehrer-Zeitung«, »Freie Lehrstimmen«, ali na na vodilni nemški šol. dnevnik »Preussische Lehrer-Zeitung«, na češke itd.

Kdor prebira uvodnike teh listov, potem šele ve kako daleč, daleč smo še mi v tisti stari okostneli boječi avstrijski konservativnosti, ko smo se bali malce glasnele kihnit.

Menda vendar nismo več na tistem svetopisemskem stališču ki veli: Ako Te kdo udari na levo lice zahvali se mu in mu nastavi še desno.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po **V nedeljo, dne 10. junija 1923** je uprizorila šolska mladina na Vačah pri Litiji igri »Lažniva Milena« in »Čista vest«. Igrici sta izžvali pri starih in mladil obilo nedoroznega veselja in smeha. Igralčki so nastopili pod spretnim vodstvom gđ. A. Prestorieve ki je imela s prireditvijo mnogo truda, z nepričakovano sigurnostjo. — Dvoglasno petje, pod vodstvom gđ. Minke Tramte je bilo jako lepo in je želo, kakor deklamacije, obilo priznanja. — Gmotni uspeh prireditve je presegel vse pričakovanje. Čisti dobiček se bo uporabil za šolarsko knjižnico.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Učiteljski dom v Mariboru.** Daria: 7% obveznice drž. inv. posojila: Gosar Roza učit., Pobrežje pri Mariboru 1 à 100 Din. Paost Rihard in Marija, učit. v Ormožu, 2 à 100 Din (že v drugič. Skupaj z zadnjič izkazanimi 119 obveznicami = 122 obveznic à 100 Din = 12.200 Din. Gaberc Anton, šol. vodja, Ižakovi (Prekmurje) 10 Din. Članarina: Učit. društvo za ormoški okraj (50 članov) 500 Din. Iskrena hvala!

—g **Vabilo na 2. občni zbor »Učiteljskega doma« v Mariboru**, ki se vrši v v nedeljo dne 8. julija 1923 v Ptuj ob 8. uri dopoldne v prostorih zborovanja

UJU. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitve novega odbora. 6. Določitev članarine. 7. Samostoini predlogi. — Ker je »Učiteljski dom« za naš stan brezdvomno velike važnosti, se pozivljajo vsi tovariši (-ce), zlasti pa vsi predsedniki učiteljskih društev v Mariborski oblasti, da v svojem delokrogu o stvari razmišljajo in domišljejo predloge in pomisleke vsaj teden dni pred občnim zborom »Učit. domu« — Studenci pri Mariboru. — Velike udeležbe pričakuje O d b o r.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov. **Okrajna društva opozarjamo**, da se takoj odzovejo našemu pozivu glede prijave sumaričnega števila društvenih članov in odbornikov za glavno poročilo UJU. **Nujno potrebujemo!** Zadoštuje po dopisnici predsedniki, napravite red! — Javite, koliko izkaznic za Ptuj potrebuje vsako društvo. Dovoljenje južne železnice je tu. Na vsaki izkaznici je treba na obratno stran napisati sledečo klavzulo: Z odlok. št. 1089 — II. 23. obrat. ravnat. juž. žel. dovoljen 50% popust voznih cen potniških vlakov za enkratno vožnjo od vstopne postaje do Ptuja in nazaj v času od 4. do 13. julija 1923.

+pov. **Delegati na pokrajinski skupščini v Ptuj:**

XI. Brežiško-sevniško društvo. Delegati: 32. Knapč Janko — Videm. 33. Drnovšek Fran — Sevnica. 34. Tominc Avgust — Globoko. — Namestniki: 30. Pečnik Josip — Kapele. 31. Kladnik Josip — Sevnica. 32. Gomilškova Ljudmila — Videm.

XII. Kočevsko društvo. Del.: 35. Mervič Anton — Ribnica. 36. Ločniškar Fran — Turjak. — Nam.: 33. Wigele Ferdo — Loški potok. 34. Lovšinova Iva — Sodražica.

XIII. Kranjsko društvo. Del.: 37. Luznar Fran — Prinsko. 38. Miklavčičeva Janja — Kranj. 39. Povšnar-Zalokarjeva Julka — Kokra. 40. Rant Franc — Šenčur. — Nam.: 35., 36., 37., 38., — ?

XIV. Marenberško društvo. Del.: 41. Womer Ivan — Muta. 42. Knapčeva Olga — Marenberg. — Nam.: 39. Gold Joško — Vuzenica. 40. Robič Ivan — Vuhred.

XV. Mursko-soboško društvo. Del.: 43. Požegar Avgust — Gederovci. 44. Humar Fran — Stanjeveci. 45. Kontler Julij — Vidonci. — Nam.: 41. Peršakova Ana — Kroplivnik. 42. Bratina Trezica — Cankova. 43. — ?

XVI. Slovenjgriško društvo. Del.: 46. Purkhart Josip — Št. Ilj pri Mislinji. 47. Vrečko Franc — Slovenjgradec. — Nam.: 44. Kaifon Ignac — Št. Janž pri Dravogradu. 45. Šalamun Simon — Šmartno pri Slovenjgradu.

XVII. Slovenjebistriško društvo. Del.: 48. Karbaš Fran — Slov. Bistrica. 49. Goričan Marija — Slovenska Bistrica. 50. Kopriva Avgust — Snodnja Poljskava. — Nam.: 46. Rajner Josip — Gornja Poljskava. 47. Vendramin Fran — Laporje. 48. Kopriva Emilija — Snodnja Poljskava.

XVIII. Radovljško društvo. Del.: 51. Baraga Janko — Koroška Bela. 52. Baebler Leopold — Bled. 53. Schiffer Egidij — Gorje. — Nam.: 49. — ? 50. Jeglič Poldi — Breznica. 51. Petrovčič Mara — Bled.

XIX. Kamniško društvo. Delegati: 54. Petrovec Tomo — Jarše. 55. Toman Janko — Moravče. 56. Tiran Ernest — Moravče. — Nam.: 52. Šmajdek Ivan — Krtina. 53. 54. — ?

XX. Belokranjsko društvo. Del.: 57. Lukežič Gustav — Črnomelj. 58. Šoštarčič Aleš — Tribuče. 59. Lovšin Franjo — Vinica. — Nam.: 55. Šetinova

Anica — Črnomelj. 56. Fabjanova Micika — Talčji vrh. 57. Blinčeva Zorka — Vinica.

XXI. Savinjsko društvo. Delegati: 60. Zdošek Mirko — Letuš. 61. Dominko Saša — Št. Jurij ob Taboru. — Nam.: 58. — ? 59. Cizejeva Jana — Orlavas.

XXII. Ptujsko društvo. Del.: 62. Majcen Mirko — Ptuj. 63. Čokl Ignac — Sv. Marijeta niže Ptuja. 64. Kauklerjeva Valentina — Ptuj-okolica. 65. Fink Anton — Polenšak. — Nam.: 60. Žolnir Oskar — Cirkovci. — 61. Haslova Anica — Cirkovci. 62. Schalda Leopold — Sv. Lovrenc v Slov. gor. 63. — ?

XXIII. Učit. društvo za mariborski šol. okraj. Del.: 66. Godčeva Marija — Limbuš. 67. Vauda Mirko — Sv. Marijeta. 68. Košutnik Silvester — Št. Ilj. 69. Macarolova Pavla — Selnica. — Nam.: 64. Skrbniškova Ljudmila — Fram. 65. Pestevšek Karel — Slivnica. 66. Konečnikova Franja — Selnica. 67. — ?

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu **F. Č. n. B.:** Današnji listek čaka že tretji teden. Dopis priobčimo torej v listku prihodnje številke.

—lu **A. H. — St. p. M.:** Razstavo šolarskih izdelkov je kongresni odbor na zadnji seji po vsestranem razmotrivanju odklonil, ker je že prepozno, da bi se dala aranžirati za javno kritiko primerna razstava.

—lu **»Jezik in slog trg. pisem«.** Ni primerno za naš list. V drugi zadevi se obrnite na »Slov. Šolsko Matico«.

—lu **Dopiše, ki smo jih prejeli šele v sredo** nismo mogli uvrstiti v to številko.

—lu **F. J. — Sv. R.:** Do danes še ni prekličen odlok.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 2423.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

V šolskem okraju Ljubljanska okolica se po naročilu višjega šolskega sveta z dne 12. junija t. l. št. 6313. razpisuje služba učitelja na petrazredni osnovni šoli v **Zgornji Šiški** v stašno popolnitev.

Pravilno opremljene prošnje z osebno dopisnico, izpolnjene natančno po vseh rubrikah (število službenih let je navedeti) naj, se vložijo po predpisani službeni poti do dne

10. julija 1923

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu v Ljubljani.

Okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 18. junija 1923.

SPOMINSKE LISTE

priporoča

„Slov. Šol. Matica“.

Zelo primerno za učence in učenke, ki koncem šol. leta zapuste za vedno ljudsko šolo.

Vsak list stane 50 p.

Pravkar izšlo!

F. Fink: Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovnih šol. II. izdaja.

Broširana knjiga stane Din 16.—.

Naročila sprejema

„S. Š. Matica“ v Ljubljani.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

»V korist „Jugoslovenske Matice“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljev v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

„IDES“ Crnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

„IDES“ Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in cenike kateri, se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Tacen pri Ljubljani.

Vsaj to se je zgodilo da je knjiga prvega natiska popolnoma razprodana. Ker na še vedno povprašujejo po njej, a povpraševalcem ni mogoče ustreči prihaja »Sin« v drugem natisku na svetlo...

—k **Ilustrovana Čitanka** za izredne osnovne šole je izšla pri kr. zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani. To je vendar enkrat ena čitanka za otroke, bo vzkljnil marsikdo, ki jo bo videl. Takšne »Slovenici« še nismo imeli. Izvanredne osnovne šole bodo odlej imele svojo čitanko, ki jim je bila zelo potrebna. Tisk (na nižji stopnji tercij, na višji stopnji cicerone in garmonit) je izvrsten, lahko čitljiv, zunanja oblika knjige čedna, papir prvovrsten in ilustracije lepe in zelo primerne. Ilustracije te knjige namreč ne služijo samo v razvedrilo otrokom in oživljanje pouka, ampak večji del v poglabljanje in pojasnilo pouka; v tem oziru so slike pesnikov in različne slike prirodozgodovne vsebine nedosegljive. Prepričani smo, da bo ta knjiga na izrednih šolah edina v uporabi in da bodo vestni pedagogi z njo dosegli tudi pri najslabših razmerah uspehe. Pri tej opremi (74 slik) je cena naravnost neverjetno nizka in se mora poštrevati kr. zaloge šolskih knjig in učil vsekakor pripoznati. Knjiga je namenjena v prvi vrsti za gluho-nemico in enake zavode.

—k **H. Družovič: Pesmarica II.** Tretja predelana izdaja. Uredba Pesmarice je ostala v splošnem neizpremenjena, osobito kar se tiče metodiškega dela, poučevanja petja po notah, ki je zasnovan na podlagi švicarske metode. Zbirka pesmi se je izdatno izpremenila in razširila. Vzprejetih je večje število srbo-hrvatskih narodnih pesmi, in sicer takih, ki se bodo pri nas lahko udomačile, kar je pokazala dosedanja praksa. Učitelstvu je na ta način izbira olajšana. Za šole, v katerih se ne poje po notah (in teh je pretežno število), je namenjen dodatek, ki obsega pesemsko notacijo s številkami. Številčno petje je razširjeno po Francoskem, v Švici, v Belgiji t. dr. ter je dokazalo veliko praktično uporabljivost. Pričakovati je, da bo našlo tudi pot v našo državo in da bode pomagalo pospeševati narodno pevsko kulturo.

Razprave o programu UJU.

—m **O programu UJU** je referiral pri »Radovljiskem okrajnem učiteljskem društvu« 9. junija t. l. tov. Schifferer. Referat je bil odposlan glavnemu poročevalcu za pokrajinsko skupščino tov. P. Fleretu v Ptuj.

Polemika.

IV. ŠEGA:

Bodimo resni.

»Odkritosrčno besedo stavljam na Vas, ker vem, da niste tesnosrčni in tudi ne dvomite o mojih čistih nagibih ter da se ne bojim zamere.«

»Učit. Tovariš« št. 21.

Nisem mislil, da bo moja skromna kritika letošnjega »Pedagoškega Zbornika« v 19. številki »Učit. Tovariša« vzbudila toliko prahu, da sem nehoté nekako dregnil v navidezno sršenovo gnezdo. A teh sršenovih pikov se prav nič ne bojim, ker vem, da so nestrupeni: je pač dosti groma, a malo dežja. Če bi pa hotel biti hudoben, bi rekel: dosti fraz, brez vsake realne podlage.

V tem članku se pač ne bom bavil z odgovorom, ki ga je naslovil cand. phil. Franjo Žgeč na mojo kritiko kajti prepričan sem, da bodo vsi zrelejši bralci »Učit. Tovariša« ki preberajo moj članek »Naše ljudsko vsučilišče«, pritrtili meni, da to vendar niso nikake »nove smernice«, ki jih oznanja cand. phil. Franjo Žgeč najprej v hrvatski reviji, z istim ponatisom brez označbe kot takim seznanja slovensko učitelstvo v »Pedagoškem Zborniku«, a da je sedaj tudi zašel v »Popotnika« (št. 3.—4. str. 69). Ideje, ki jih avtor v tem članku razvija, so nam starejšim narodnim pionirjem že davno znane in da so te ideje za naše razmere, kdor količ kaj pozna naše politično obzorje, še prave utopije.

Je pač mladostno vrenje!

Da se je na tovariš R. M. tako razjezil ob čitanju moje kritike, ne morem nikakor poimeti. Zdi se mi pa, da je podlistek tovariša R. M. popolnoma zgrešen in zato naj mu le nekoliko odgovorim.

* Med predavatelji »ljudske univerze« v Logatcu sem pozabil imenovati zlato dušo, nepozabnega mi pobratima pokojnega dr. Ant. Dermota.

Kar sem zapisal v svoji kritiki o akademski izobrazbi učiteljstva vzdržujem še danes v polnem obsegu in da vsled tega nisem ravno ignorant na tem polju, svetujem pa tov. R. M., da pregleda vsaj nekoliko starejše letnike »Popotnika«, »Učit. Tovariša« in mogoče še tudi »Spomenice« ob 25letnem jubileju naše »Zaveze«, mogoče — pravim — bo našel tudi tam kako dobro misel, da smo si že davno davno osvajali misel o akademski učiteljski izobrazbi, a ta akademska izobrazba bodi vendar popolnoma drugačna kakršno nudi sedanja univerza. Pač moram povedati tovarišu R. M., da že davno davno poznam dr. P. Radosavljeviča, tega marljivega sodelavca »Napreja« in da me tudi s svojo najnovejšo razpravo v »Prosveti« ni mogel spreobrniti.

Naravnost neodpušljivo se mi zdi na tisto ogorčenje, kjer se tovariš R. M. tako huduje nad urednikom »Učit. Tovariša« in sploh med vrsticami nad vso »U. J. U.«, ker je izšel moj podlistek v »Učit. Tovarišu«. Menda tovariš R. M. res ne ve, da nosi list le tedaj odgovornost za svoje članke, ako izhajajo ali iz uredništva ali pa izven uredništva brez podpisa z odobranjem urednika. — Ker sem na podlistek podpisal s polnim imenom, sem prevzel tudi vso odgovornost zanj.

Ako tovariš R. M. ne more nikakor živeti brez akademske izobrazbe in ako ne more poučevati izročene mu mladine brez doktorata naj posnema tov. dr. St. Rapeta in — odleglo mu bo.

Vprašam pa še to: zakaj ni tovariš R. M. takoj izrekel svojega prokletstva nad »Slov. Šol. Matico«, nad urednikom »Pedagoškega Zbornika« in pa slednjič nad pisem članka o akademski izobrazbi našega osnovnošolskega učiteljstva dr. St. Rapeta in da ga je šele moja skromna kritika vzbudila iz njegovega duševnega ravnotežja.

Menda je imel pa vendar »Pedagoški Zbornik« za l. 1922. že prej v roki, predno je izšla moja kritika?!

Smešna se mi zdi pa zahteva podlistkara R. M., da bi »Učit. Tovariš« ne smel prinašati člankov, kakršnji je na pr. uvodnik v 18. številki. Mislim, da je »Učit. Tovariš« vendar naše stanovsko politično glasilo, tedaj naš bojni list in zakaj bi tak list ne smel prinašati polemičnih člankov? — Ne vem, ali tov. R. M. ne pozna nikakih politično šol, listov drugih narodov? Opozoriti ga hočem le na nekatere take liste n. pr. »Deutsch-ster. Lehrer-Zeitung«, »Freie Lehrstimmen«, ali pa na vodilni nemški šol. dnevnik »Preussische Lehrer-Zeitung«, na češke itd.

Kdor prebira uvodnike teh listov, potem šele ve kako daleč, daleč smo še mi v tisti stari okostnili boječi avstrijski konservativnosti, ko smo se bali malce glasneje kihnuti.

Menda vendar nismo več na tistem svetopisemskem stališču ki veli: Ako Te kdo udari na levo lice zahvali se mu in mu nastavi še desno.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po **V nedeljo, dne 10. junija 1923** je uprizorila šolska mladina na Vačah pri Litiji igri »Lažniva Milena« in »Čista vest«. Igrici sta izžvali pri starih in mladil obilo nedoroznega veselja in smeha. Igralčki so nastopili pod spretnim vodstvom gđ. A. Prestorieve ki je imela s prireditvijo mnogo truda, z nepričakovano sigurnostjo. — Dvoglasno petje, pod vodstvom gđ. Minke Tramte je bilo jako lepo in je želo, kakor deklamacije, obilo priznanja. — Gmotni uspeh prireditve je presel vse pričakovanje. Čisti dobiček se bo uporabil za šolarsko knjižnico.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Učiteljski dom v Mariboru.** Daria: 7% obveznice drž. inv. posojila: Gosar Roza učit., Pobrežje pri Mariboru 1 à 100 Din. Paost Rihard in Marija, učit. v Ormožu, 2 à 100 Din (že v drugič. Skupaj z zadnjič izkazanimi 119 obveznicami = 122 obveznic à 100 Din = 12.200 Din. Gaberc Anton, šol. vodja, Ižakovi (Prekmurje) 10 Din. Članarina: Učit. društvo za ormoški okraj (50 članov) 500 Din. Iskrena hvala!

—g **Vabilo na 2. občni zbor »Učiteljskega doma« v Mariboru**, ki se vrši v v nedeljo dne 8. julija 1923 v Ptuj ob 8. uri dopoldne v prostorih zborovanja

UJU. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitve novega odbora. 6. Določitev članarine. 7. Samostoini predlogi. — Ker je »Učiteljski dom« za naš stan brezdvomno velike važnosti, se pozivljajo vsi tovariši(-ce), zlasti pa vsi predsedniki učiteljskih društev v Mariborski oblasti, da v svojem delokrogu o stvari razmišljajo in domišljejo predloge in pomisleke vsaj teden dni pred občnim zborom »Učit. domu« — Studenci pri Mariboru. — Velike udeležbe pričakuje O d b o r.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov. **Okrajna društva opozarjamo**, da se takoj odzovejo našemu pozivu glede prijave sumaričnega števila društvenih članov in odbornikov za glavno poročilo UJU. **Nujno potrebujemo!** Zadoštuje po dopisnici predsedniki, napravite red! — Javite, koliko izkaznic za Ptuj potrebuje vsako društvo. Dovoljenje južne železnice je tu. Na vsaki izkaznici je treba na obratno stran napisati sledečo klavzulo: Z odlok. št. 1089 — II. 23. obrat. ravnat. juž. žel. dovoljen 50% popust voznih cen poštinskih vlakov za enkratno vožnjo od vstopne postaje do Ptuja in nazaj v času od 4. do 13. julija 1923.

+pov. **Delegati na pokrajinski skupščini v Ptuj:**

XI. Brežiško-sevniško društvo. Delegati: 32. Knapč Janko — Videm. 33. Drnovšek Fran — Sevnica. 34. Tominc Avgust — Globoko. — Namestniki: 30. Pečnik Josip — Kapele. 31. Kladnik Josip — Sevnica. 32. Gomilškova Ljudmila — Videm.

XII. Kočevsko društvo. Del.: 35. Mervič Anton — Ribnica. 36. Ločniškar Fran — Turjak. — Nam.: 33. Wigele Ferdo — Loški potok. 34. Lovšinova Iva — Sodražica.

XIII. Kranjsko društvo. Del.: 37. Luznar Fran — Prinsko. 38. Miklavčičeva Janja — Kranj. 39. Povšnar-Zalokarjeva Julka — Kokra. 40. Rant Franc — Šenčur. — Nam.: 35., 36., 37., 38., — ?

XIV. Marenberško društvo. Del.: 41. Womer Ivan — Muta. 42. Knapčeva Olga — Marenberg. — Nam.: 39. Gold Joško — Vuzenica. 40. Robič Ivan — Vuhred.

XV. Mursko-soboško društvo. Del.: 43. Požegar Avgust — Gederovci. 44. Humar Fran — Stanjeveci. 45. Kontler Julij — Vidonci. — Nam.: 41. Peršakova Ana — Kroplivnik. 42. Bratina Trezica — Cankova. 43. — ?

XVI. Slovenjgriško društvo. Del.: 46. Purkhart Josip — Št. Ilj pri Mislinji. 47. Vrečko Franc — Slovenjgradec. — Nam.: 44. Kaifon Ignac — Št. Janž pri Dravogradu. 45. Šalamun Simon — Šmartno pri Slovenjgradu.

XVII. Slovenjebistriško društvo. Del.: 48. Karbaš Fran — Slov. Bistrica. 49. Goričan Marija — Slovenska Bistrica. 50. Kopriva Avgust — Snodnja Poljskava. — Nam.: 46. Rajner Josip — Gornja Poljskava. 47. Vendramin Fran — Laporje. 48. Kopriva Emilija — Snodnja Poljskava.

XVIII. Radovljško društvo. Del.: 51. Baraga Janko — Koroška Bela. 52. Baebler Leopold — Bled. 53. Schifferer Egidij — Gorje. — Nam.: 49. — ? 50. Jeglič Poldi — Breznica. 51. Petrovčič Mara — Bled.

XIX. Kamniško društvo. Delegati: 54. Petrovec Tomo — Jarše. 55. Toman Janko — Moravče. 56. Tiran Ernest — Moravče. — Nam.: 52. Šmajdek Ivan — Krtina. 53. 54. — ?

XX. Belokranjsko društvo. Del.: 57. Lukežič Gustav — Črnomelj. 58. Šoštarčič Aleš — Tribuče. 59. Lovšin Franjo — Vinica. — Nam.: 55. Šetinova

Anica — Črnomelj. 56. Fabjanova Micika — Talčji vrh. 57. Blinčeva Zorka — Vinica.

XXI. Savinjsko društvo. Delegati: 60. Zdošek Mirko — Letuš. 61. Dominko Saša — Št. Jurij ob Taboru. — Nam.: 58. — ? 59. Cizejeva Jana — Orlavas.

XXII. Ptujsko društvo. Del.: 62. Majcen Mirko — Ptuj. 63. Čokl Ignac — Sv. Marijeta niže Ptuja. 64. Kauklerjeva Valentina — Ptuj-okolica. 65. Fink Anton — Polenšak. — Nam.: 60. Žolnir Oskar — Cirkovci. — 61. Haslova Anica — Cirkovci. 62. Schalda Leopold — Sv. Lovrenc v Slov. gor. 63. — ?

XXIII. Učit. društvo za mariborski šol. okraj. Del.: 66. Godčeva Marija — Limbuš. 67. Vauda Mirko — Sv. Marijeta. 68. Košutnik Silvester — Št. Ilj. 69. Macarolova Pavla — Selnica. — Nam.: 64. Skrbniškova Ljudmila — Fram. 65. Pestevšek Karel — Slivnica. 66. Konečnikova Franja — Selnica. 67. — ?

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu **F. Č. n. B.:** Današnji listek čaka že tretji teden. Dopis priobčimo torej v listku prihodnje številke.

—lu **A. H. — St. p. M.:** Razstavo šolarskih izdelkov je kongresni odbor na zadnji seji po vsestranem razmotrivanju odklonil, ker je že prepozno, da bi se dala aranžirati za javno kritiko primerna razstava.

—lu **»Jezik in slog trg. pisem«.** Ni primerno za naš list. V drugi zadevi se obrnite na »Slov. Šolsko Matico«.

—lu **Dopiše, ki smo jih prejeli šele v sredo** nismo mogli uvrstiti v to številko.

—lu **F. J. — Sv. R.:** Do danes še ni prekličen odlok.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 2423.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

V šolskem okraju Ljubljanska okolica se po naročilu višjega šolskega sveta z dne 12. junija t. l. št. 6313. razpisuje služba učitelja na petrazredni osnovni šoli v **Zgornji Šiški** v stašno popolnitev.

Pravilno opremljene prošnje z osebno dopisnico, izpolnjene natančno po vseh rubrikah (število službenih let je navedeti) naj, se vložijo po predpisani službeni poti do dne

10. julija 1923

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu v Ljubljani.

Okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 18. junija 1923.

SPOMINSKE LISTE

priporoča

„Slov. Šol. Matica“.

Zelo primerno za učence in učenke, ki koncem šol. leta zapuste za vedno ljudsko šolo.

Vsak list stane 50 p.

Pravkar izšlo!

F. Fink: Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovnih šol. II. izdaja.

Broširana knjiga stane Din 16.—.

Naročila sprejema

„S. Š. Matica“ v Ljubljani.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

»V korist „Jugoslovenske Matice“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljiv v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

„IDES“ Crnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

„IDES“ Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in cenike kateri, se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Tacen pri Ljubljani.

Vsaj to se je zgodilo da je knjiga prvega natiska popolnoma razprodana. Ker na še vedno povprašujejo po njej, a povpraševalcem ni mogoče ustreči prihaja »Sin« v drugem natisku na svetlo...

—k **Ilustrovana Čitanka** za izredne osnovne šole je izšla pri kr. zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani. To je vendar enkrat ena čitanka za otroke, bo vzkljnil marsikdo, ki jo bo videl. Takšne »Slovenici« še nismo imeli. Izvanredne osnovne šole bodo odlej imele svojo čitanko, ki jim je bila zelo potrebna. Tisk (na nižji stopnji tercijla, na višji stopnji cicerio in garmonit) je izvrsten, lahko čitljiv, zunanja oblika knjige čedna, papir prvovrsten in ilustracije lepe in zelo primerne. Ilustracije te knjige namreč ne služijo samo v razvedrilo otrokom in oživljanje pouka, ampak večji del v poglabljanje in pojasnilo pouka; v tem oziru so slike pesnikov in različne slike prirodozgodovne vsebine nedosegljive. Prepričani smo, da bo ta njiga na izrednih šolah edina v uporabi in da bodo vestni pedagogi z njo dosegli tudi pri najslabših razmerah uspehe. Pri tej opremi (74 slik) je cena naravnost neverjetno nizka in se mora poštvovalnost kr. zaloge šolskih knjig in učil vsekakor pripoznati. Knjiga je namenjena v prvi vrsti za gluho-nemico in enake zavode.

—k **H. Družovič: Pesmarica II.** Tretja predelana izdaja. Uredba Pesmarice je ostala v splošnem neizpremenjena, osobito kar se tiče metodiškega dela, poučevanja petja po notah, ki je zasnovan na podlagi švicarske metode. Zbirka pesmi se je izdatno izpremenila in razširila. Vzprejetih je večje število srbo-hrvatskih narodnih pesmi, in sicer takih, ki se bodo pri nas lahko udomačile, kar je pokazala dosedanja praksa. Učitelstvu je na ta način izbira olajšana. Za šole, v katerih se ne poje po notah (in teh je pretežno število), je namenjen dodatek, ki obsega pesemsko notacijo s številkami. Številčno petje je razširjeno po Francoskem, v Švici, v Belgiji t. dr. ter je dokazalo veliko praktično uporabljivost. Pričakovati je, da bo našlo tudi pot v našo državo in da bode pomagalo pospeševati narodno pevsko kulturo.

Razprave o programu UJU.

—m **O programu UJU** je referiral pri »Radovljiskem okrajnem učiteljskem društvu« 9. junija t. l. tov. Schifferer. Referat je bil odposlan glavnemu poročevalcu za pokrajinsko skupščino tov. P. Fleretu v Ptuj.

Polemika.

IV. ŠEGA:

Bodimo resni.

»Odkritosrčno besedo stavljam na Vas, ker vem, da niste tesnosrčni in tudi ne dvomite o mojih čistih nagibih ter da se ne bojim zamere.«

»Učit. Tovarš« št. 21.

Nisem mislil, da bo moja skromna kritika letošnjega »Pedagoškega Zbornika« v 19. številki »Učit. Tovarša« vzbudila toliko prahu, da sem nehoté nekako dregnil v navidezno sršenovo gnezdo. A teh sršenovih pikov se prav nič ne bojim, ker vem, da so nestrupeni: je pač dosti groma, a malo dežja. Če bi pa hotel biti hudoben, bi rekel: dosti fraz, brez vsake realne podlage.

V tem članku se pač ne bom bavil z odgovorom, ki ga je naslovil cand. phil. Franjo Žgeč na mojo kritiko kajti prepričan sem, da bodo vsi zrelejši bralci »Učit. Tovarša« ki prebero moj članek »Naše ljudsko vsučilišče«, pritrtili meni, da to vendar niso nikake »nove smernice«, ki jih oznanja cand. phil. Franjo Žgeč najprej v hrvatski reviji, z istim ponatisom brez označbe kot takim seznanja slovensko učitelstvo v »Pedagoškem Zborniku«, a da je sedaj tudi zašel v »Popotnika« (št. 3.—4. str. 69). Ideje, ki jih avtor v tem članku razvija, so nam starejšim narodnim pionirjem že davno znane in da so te ideje za naše razmere, kdor količ kaj pozna naše politično obzorje še prave utopije.

Je pač mladostno vrenje!

Da se je na tovariš R. M. tako razjezil ob čitanju moje kritike, ne morem nikakor poimeti. Zdi se mi pa, da je podlistek tovariša R. M. popolnoma zgrešen in zato naj mu le nekoliko odgovorim.

* Med predavatelji »ljudske univerze« v Logatcu sem pozabil imenovati zlato dušo, nepozabnega mi pobratima pokojnega dr. Ant. Dermoto.

Kar sem zapisal v svoji kritiki o akademski izobrazbi učiteljstva vzdržujem še danes v polnem obsegu in da vsled tega nisem ravno ignorant na tem polju, svetujem pa tov. R. M., da pregleda vsaj nekoliko starejše letnike »Popotnika«, »Učit. Tovarša« in mogoče še tudi »Spomenice« ob 25letnem jubileju naše »Zaveze«, mogoče — pravim — bo našel tudi tam kako dobro misel, da smo si že davno davno osvajali misel o akademski učiteljski izobrazbi, a ta akademska izobrazba bodi vendar popolnoma drugačna kakršno nudi sedanja univerza. Pač moram povedati tovarišu R. M., da že davno davno poznam dr. P. Radosavljeviča, tega marljivega sotrudnika »Napreja« in da me tudi s svojo najnovejšo razpravo v »Prosveti« ni mogel spreobrniti.

Naravnost neodpušljivo se mi zdi na tisto ogorčenje, kjer se tovariš R. M. tako huduje nad urednikom »Učit. Tovarša« in sploh med vrsticami nad vso »U. J. U.«, ker je izšel moj podlistek v »Učit. Tovaršu«. Menda tovariš R. M. res ne ve, da nosi list le tedaj odgovornost za svoje članke, ako izhajajo ali iz uredništva ali pa izven uredništva brez podpisa z odobravanjem urednika. — Ker sem na podlistek podpisal s polnim imenom sem prevzel tudi vso odgovornost zanj.

Ako tovariš R. M. ne more nikakor živeti brez akademske izobrazbe in ako ne more poučevati izročene mu mladine brez doktorata naj posnema tov. dr. St. Rapeta in — odleglo mu bo.

Vprašam pa še to: zakaj ni tovariš R. M. takoj izrekel svojega prokletstva nad »Slov. Šol. Matico«, nad urednikom »Pedagoškega Zbornika« in pa slednjič nad piscem članka o akademski izobrazbi našega osnovnošolskega učiteljstva dr. St. Rapetom in da ga je šele moja skromna kritika vzbudila iz njegovega duševnega ravnotežja.

Menda je imel pa vendar »Pedagoški Zbornik« za l. 1922. že prej v roki, predno je izšla moja kritika?!

Smešna se mi zdi pa zahteva podlistkara R. M., da bi »Učit. Tovarš« ne smel prinašati člankov, kakršnji je na pr. uvodnik v 18. številki. Mislim, da je »Učit. Tovarš« vendar naše stanovsko politično glasilo, tedaj naš bojni list in zakaj bi tak list ne smel prinašati polemičnih člankov? — Ne vem, ali tov. R. M. ne pozna nikakih politično šol. listov drugih narodov? Opozoriti ga hočem le na nekatere take liste n. pr. »Deutsch-ster. Lehrer-Zeitung«, »Freie Lehrstimmen«, ali na na vodilni nemški šol. dnevnik »Preussische Lehrer-Zeitung«, na češke itd.

Kdor prebira uvodnike teh listov, potem šele ve kako daleč, daleč smo še mi v tisti stari okostneli boječ avstrijski konservativnosti, ko smo se bali malce glasneje kihnuti.

Menda vendar nismo več na tistem svetopisemskem stališču ki veli: Ako Te kdo udari na levo lice zahvali se mu in mu nastavi še desno.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po **V nedeljo, dne 10. junija 1923** je uprizorila šolska mladina na Vačah pri Litiji igri »Lažniva Milena« in »Čista vest«. Igrici sta izžvali pri starih in mladih obilo nedoroznega veselja in smeha. Igralčki so nastopili pod spretnim vodstvom gđc. A. Prestorieve ki je imela s prireditvijo mnogo truda, z nepričakovano sigurnostjo — Dvoglasno petje, pod vodstvom gđc. Minke Tramte je bilo jako lepo in je želo, kakor deklamacije, obilo priznanja. — Gmotni uspeh prireditve je presegel vse pričakovanje. Čisti dobiček se bo uporabil za šolarsko knjižnico.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Učiteljski dom v Mariboru.** Daria: 7% obveznice drž. inv. posojila: Gosar Roza učit., Pobrežje pri Mariboru 1 à 100 Din. Paost Rihard in Marija, učit. v Ormožu, 2 à 100 Din (že v drugič. Skupaj z zadnjič izkazanimi 119 obveznicami = 122 obveznic à 100 Din = 12.200 Din. Gaberc Anton, šol. vodja, Ižakovi (Prekmurje) 10 Din. Članarina: Učit. društvo za ormoški okraj (50 članov) 500 Din. Iskrena hvala!

—g **Vabilo na 2. občni zbor »Učiteljskega doma« v Mariboru**, ki se vrši v v nedeljo dne 8. julija 1923 v Ptuj ob 8. uri dopoldne v prostorih zborovanja

UJU. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitve novega odbora. 6. Določitev članarine. 7. Samostoini predlogi. — Ker je »Učiteljski dom« za naš stan brezdvomno velike važnosti, se pozivljajo vsi tovariši(-ce), zlasti pa vsi predsedniki učiteljskih društev v Mariborski oblasti, da v svojem delokrogu o stvari razmišljajo in domišljejo predloge in pomisleke vsaj teden dni pred občnim zborom »Učit. domu« — Studenci pri Mariboru. — Velike udeležbe pričakuje O d b o r.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov. **Okrajna društva opozarjamo**, da se takoj odzovejo našemu pozivu glede prijave sumaričnega števila društvenih članov in odbornikov za glavno poročilo UJU. **Nujno potrebujemo!** Zadoštuje po dopisnici, predsedniki, napravite red! — Javite, koliko izkaznic za Ptuj potrebuje vsako društvo. Dovoljenje južne železnice je tu. Na vsaki izkaznici je treba na obratno stran napisati sledečo klavzulo: Z odlok. št. 1089 — II. 23. obrat. ravnat. juž. žel. dovoljen 50% popust voznih cen poštinskih vlakov za enkratno vožnjo od vstopne postaje do Ptuja in nazaj v času od 4. do 13. julija 1923.

+pov. **Delegati na pokrajinski skupščini v Ptuj:**

XI. Brežiško-sevniško društvo. Delegati: 32. Knapč Janko — Videm. 33. Drnovšek Fran — Sevnica. 34. Tominc Avgust — Globoko. — Namestniki: 30. Pečnik Josip — Kapele. 31. Kladnik Josip — Sevnica. 32. Gomilškova Ljudmila — Videm.

XII. Kočevsko društvo. Del.: 35. Mervič Anton — Ribnica. 36. Ločniškar Fran — Turjak. — Nam.: 33. Wigele Ferdo — Loški potok. 34. Lovšinova Iva — Sodražica.

XIII. Kranjsko društvo. Del.: 37. Luznar Fran — Prinsko. 38. Miklavčičeva Janja — Kranj. 39. Povšnar-Zalokarjeva Julka — Kokra. 40. Rant Franc — Šenčur. — Nam.: 35., 36., 37., 38., — ?

XIV. Marenberško društvo. Del.: 41. Womer Ivan — Muta. 42. Knapčeva Olza — Marenberg. — Nam.: 39. Gold Joško — Vuzenica. 40. Robič Ivan — Vuhred.

XV. Mursko-soboško društvo. Del.: 43. Požegar Avgust — Gederovci. 44. Humar Fran — Stanjeveci. 45. Kontler Julij — Vidonci. — Nam.: 41. Peršakova Ana — Kroplivnik. 42. Bratina Trezica — Cankova. 43. — ?

XVI. Slovenjgriško društvo. Del.: 46. Purkhart Josip — Št. Ilj pri Mislinji. 47. Vrečko Franc — Slovenjgradec. — Nam.: 44. Kaifon Ignac — Št. Janž pri Dravogradu. 45. Šalamun Simon — Šmartno pri Slovenjgradu.

XVII. Slovenjebistriško društvo. Del.: 48. Karbaš Fran — Slov. Bistrica. 49. Goričan Marija — Slovenska Bistrica. 50. Kopriva Avgust — Snodnja Polskava. — Nam.: 46. Rajner Josip — Gornja Polskava. 47. Vendramin Fran — Laporje. 48. Kopriva Emilija — Snodnja Polskava.

XVIII. Radovljško društvo. Del.: 51. Baraga Janko — Koroška Bela. 52. Baebler Leopold — Bled. 53. Schifferer Egidij — Gorje. — Nam.: 49. — ? 50. Jeglič Poldi — Breznica. 51. Petrovčič Mara — Bled.

XIX. Kamniško društvo. Delegati: 54. Petrovec Tomo — Jarše. 55. Toman Janko — Moravče. 56. Tiran Ernest — Moravče. — Nam.: 52. Šmajdek Ivan — Krtina. 53. 54. — ?

XX. Belokranjsko društvo. Del.: 57. Lukežič Gustav — Črnomelj. 58. Šoštarčič Aleš — Tribuče. 59. Lovšin Franjo — Vinica. — Nam.: 55. Šetinova

Anica — Črnomelj. 56. Fabjanova Micika — Talčji vrh. 57. Blinčeva Zorka — Vinica.

XXI. Savinjsko društvo. Delegati: 60. Zdošek Mirko — Letuš. 61. Dominko Saša — Št. Jurij ob Taboru. — Nam.: 58. — ? 59. Cizejeva Jana — Orlavas.

XXII. Ptujsko društvo. Del.: 62. Majcen Mirko — Ptuj. 63. Čokl Ignac — Sv. Marijeta niže Ptuja. 64. Kauklerjeva Valentina — Ptuj-okolica. 65. Fink Anton — Polenšak. — Nam.: 60. Žolnir Oskar — Cirkovci. — 61. Haslova Anica — Cirkovci. 62. Schalda Leopold — Sv. Lovrenc v Slov. gor. 63. — ?

XXIII. Učit. društvo za mariborski šol. okraj. Del.: 66. Godčeva Marija — Limbuš. 67. Vauda Mirko — Sv. Marijeta. 68. Košutnik Silvester — Št. Ilj. 69. Macarolova Pavla — Selnica. — Nam.: 64. Skrbniškova Ljudmila — Fram. 65. Pestevšek Karel — Slivnica. 66. Konečnikova Franja — Selnica. 67. — ?

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu **F. Č. n. B.:** Današnji listek čaka že tretji teden. Dopis priobčimo torej v listku prihodnje številke.

—lu **A. H. — St. p. M.:** Razstavo šolarskih izdelkov je kongresni odbor na zadnji seji po vsestranem razmotrivanju odklonil, ker je že prepozno, da bi se dala aranžirati za javno kritiko primerna razstava.

—lu **»Jezik in slog trg. pisem«.** Ni primerno za naš list. V drugi zadevi se obrnite na »Slov. Šolsko Matico«.

—lu **Dopiše, ki smo jih prejeli šele v sredo** nismo mogli uvrstiti v to številko.

—lu **F. J. — Sv. R.:** Do danes še ni prekličen odlok.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 2423.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

V šolskem okraju Ljubljanska okolica se po naročilu višjega šolskega sveta z dne 12. junija t. l. št. 6313. razpisuje služba učitelja na petrazredni osnovni šoli v **Zgornji Šiški** v stašno popolnitev.

Pravilno opremljene prošnje z osebno dopisnico, izpolnjene natančno po vseh rubrikah (število službenih let je navedeti) naj, se vložijo po predpisani službeni poti do dne

10. julija 1923

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu v Ljubljani.

Okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 18. junija 1923.

SPOMINSKE LISTE

priporoča

„Slov. Šol. Matica“.

Zelo primerno za učence in učenke, ki koncem šol. leta zapuste za vedno ljudsko šolo.

Vsak list stane 50 p.

Pravkar izšlo!

F. Fink: Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovnih šol. II. izdaja.

Broširana knjiga stane Din 16.—.

Naročila sprejema

„S. Š. Matica“ v Ljubljani.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

»V korist „Jugoslovenske Matice“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljev v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

„IDES“ Crnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

„IDES“ Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in cenike kateri, se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Tacen pri Ljubljani.

Vsaj to se je zgodilo da je knjiga prvega natiska popolnoma razprodana. Ker na še vedno povprašujejo po njej, a povpraševalcem ni mogoče ustreči prihaja »Sin« v drugem natisku na svetlo...

—k **Ilustrovana Čitanka** za izredne osnovne šole je izšla pri kr. zalozi šolskih knjig in učil v Ljubljani. To je vendar enkrat ena čitanka za otroke, bo vzkljnil marsikdo, ki jo bo videl. Takšne »Slovenici« še nismo imeli. Izvanredne osnovne šole bodo odlej imele svojo čitanko, ki jim je bila zelo potrebna. Tisk (na nižji stopnji tercijla, na višji stopnji cicerio in garmonit) je izvrsten, lahko čitljiv, zunanja oblika knjige čedna, papir prvovrsten in ilustracije lepe in zelo primerne. Ilustracije te knjige namreč ne služijo samo v razvedrilo otrokom in oživljanje pouka, ampak večji del v poglabljanje in pojasnilo pouka; v tem oziru so slike pesnikov in različne slike prirodozgodovne vsebine nedosegljive. Prepričani smo, da bo ta njega na izrednih šolah edina v uporabi in da bodo vestni pedagogi z njo dosegli tudi pri najslabših razmerah uspehe. Pri tej opremi (74 slik) je cena naravnost neverjetno nizka in se mora poštvalnost kr. zaloze šolskih knjig in učil vsekakor pripoznati. Knjiga je namenjena v prvi vrsti za gluho-nemico in enake zavode.

—k **H. Družovič: Pesmarica II.** Tretja predelana izdaja. Uredba Pesmarice je ostala v splošnem neizpremenjena, osobito kar se tiče metodiškega dela, poučevanja petja po notah, ki je zasnovan na podlagi švicarske metode. Zbirka pesmi se je izdatno izpremenila in razširila. Vzprejetih je večje število srbo-hrvatskih narodnih pesmi, in sicer takih, ki se bodo pri nas lahko udomačile, kar je pokazala dosedanja praksa. Učitelstvu je na ta način izbira olajšana. Za šole, v katerih se ne poje po notah (in teh je pretežno število), je namenjen dodatek, ki obsega pesemsko notacijo s številkami. Številčno petje je razširjeno po Francoskem, v Švici, v Belgiji t. dr. ter je dokazalo veliko praktično uporabljivost. Pričakovati je, da bo našlo tudi pot v našo državo in da bode pomagalo pospeševati narodno pevsko kulturo.

Razprave o programu UJU.

—m **O programu UJU** je referiral pri »Radovljiskem okrajnem učiteljskem društvu« 9. junija t. l. tov. Schifferer. Referat je bil odposlan glavnemu poročevalcu za pokrajinsko skupščino tov. P. Fleretu v Ptuj.

Polemika.

IV. ŠEGA:

Bodimo resni.

»Odkritosrčno besedo stavljam na Vas, ker vem, da niste tesnosrčni in tudi ne dvomite o mojih čistih nagibih ter da se ne bojim zamere.«

»Učit. Tovarš« št. 21.

Nisem mislil, da bo moja skromna kritika letošnjega »Pedagoškega Zbornika« v 19. številki »Učit. Tovarša« vzbudila toliko prahu, da sem nehoté nekako dregnil v navidezno sršenovo gnezdo. A teh sršenovih pikov se prav nič ne bojim, ker vem, da so nestrupeni: je pač dosti groma, a malo dežja. Če bi pa hotel biti hudoben, bi rekel: dosti fraz, brez vsake realne podlage.

V tem članku se pač ne bom bavil z odgovorom, ki ga je naslovil cand. phil. Franjo Žgeč na mojo kritiko kajti prepričan sem, da bodo vsi zrelejši bralci »Učit. Tovarša« ki prebero moj članek »Naše ljudsko vsučilišče«, pritrtili meni, da to vendar niso nikake »nove smernice«, ki jih oznanja cand. phil. Franjo Žgeč najprej v hrvatski reviji, z istim ponatisom brez označbe kot takim seznanja slovensko učitelstvo v »Pedagoškem Zborniku«, a da je sedaj tudi zašel v »Popotnika« (št. 3.—4. str. 69). Ideje, ki jih avtor v tem članku razvija, so nam starejšim narodnim pionirjem že davno znane in da so te ideje za naše razmere, kdor količ kaj pozna naše politično obzorje, še prave utopije.

Je pač mladostno vrenje!

Da se je na tovariš R. M. tako razjezil ob čitanju moje kritike, ne morem nikakor poimeti. Zdi se mi pa, da je podlistek tovariša R. M. popolnoma zgrešen in zato naj mu le nekoliko odgovorim.

* Med predavatelji »ljudske univerze« v Logatcu sem pozabil imenovati zlato dušo, nepozabnega mi pobratima pokojnega dr. Ant. Dermoto.

Kar sem zapisal v svoji kritiki o akademski izobrazbi učiteljstva vzdržujem še danes v polnem obsegu in da vsled tega nisem ravno ignorant na tem polju, svetujem pa tov. R. M., da pregleda vsaj nekoliko starejše letnike »Popotnika«, »Učit. Tovarša« in mogoče še tudi »Spomenice« ob 25letnem jubileju naše »Zaveze«, mogoče — pravim — bo našel tudi tam kako dobro misel, da smo si že davno davno osvajali misel o akademski učiteljski izobrazbi, a ta akademska izobrazba bodi vendar popolnoma drugačna kakršno nudi sedanja univerza. Pač moram povedati tovarišu R. M., da že davno davno poznam dr. P. Radosavljeviča, tega marljivega sodelavca »Napreja« in da me tudi s svojo najnovejšo razpravo v »Prosveti« ni mogel spreobrniti.

Naravnost neodpušljivo se mi zdi na tisto ogorčenje, kjer se tovariš R. M. tako huduje nad urednikom »Učit. Tovarša« in sploh med vrsticami nad vso »U. J. U.«, ker je izšel moj podlistek v »Učit. Tovaršu«. Menda tovariš R. M. res ne ve, da nosi list le tedaj odgovornost za svoje članke, ako izhajajo ali iz uredništva ali pa izven uredništva brez podpisa z odobranjem urednika. — Ker sem na podlistek podpisal s polnim imenom, sem prevzel tudi vso odgovornost zanj.

Ako tovariš R. M. ne more nikakor živeti brez akademske izobrazbe in ako ne more poučevati izročene mu mladine brez doktorata naj posnema tov. dr. St. Rapeta in — odleglo mu bo.

Vprašam pa še to: zakaj ni tovariš R. M. takoj izrekel svojega prokletstva nad »Slov. Šol. Matico«, nad urednikom »Pedagoškega Zbornika« in pa slednjič nad pisem članka o akademski izobrazbi našega osnovnošolskega učiteljstva dr. St. Rapeta in da ga je šele moja skromna kritika vzbudila iz njegovega duševnega ravnotežja.

Menda je imel pa vendar »Pedagoški Zbornik« za l. 1922. že prej v roki, predno je izšla moja kritika?!

Smešna se mi zdi pa zahteva podlistkara R. M., da bi »Učit. Tovarš« ne smel prinašati člankov, kakršnji je na pr. uvodnik v 18. številki. Mislim, da je »Učit. Tovarš« vendar naše stanovsko politično glasilo, tedaj naš bojni list in zakaj bi tak list ne smel prinašati polemičnih člankov? — Ne vem, ali tov. R. M. ne pozna nikakih politično šol, listov drugih narodov? Opozoriti ga hočem le na nekatere take liste n. pr. »Deutsch-ster. Lehrer-Zeitung«, »Freie Lehrstimmen«, ali na na vodilni nemški šol. dnevnik »Preussische Lehrer-Zeitung«, na češke itd.

Kdor prebira uvodnike teh listov, potem šele ve kako daleč, daleč smo še mi v tisti stari okostneli boječ avstrijski konservativnosti, ko smo se bali malce glasnele kihni.

Menda vendar nismo več na tistem svetopisemskem stališču ki veli: Ako Te kdo udari na levo lice zahvali se mu in mu nastavi še desno.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po **V nedeljo, dne 10. junija 1923** je uprizorila šolska mladina na Vačah pri Litiji igri »Lažniva Milena« in »Čista vest«. Igrici sta izžvali pri starih in mladil obilo nedoroznega veselja in smeha. Igralčki so nastopili pod spretnim vodstvom gđ. A. Prestorieve ki je imela s prireditvijo mnogo truda, z nepričakovano sigurnostjo — Dvoglasno petje, pod vodstvom gđ. Minke Tramte je bilo jako lepo in je želo, kakor deklamacije, obilo priznanja. — Gmotni uspeh prireditve je presegel vse pričakovanje. Čisti dobiček se bo uporabil za šolarsko knjižnico.

Naša gospodarska organizacija.

—g **Učiteljski dom v Mariboru.** Daria: 7% obveznice drž. inv. posojila: Gosar Roza učit., Pobrežje pri Mariboru 1 à 100 Din. Paost Rihard in Marija, učit. v Ormožu, 2 à 100 Din (že v drugič. Skupaj z zadnjič izkazanimi 119 obveznicami = 122 obveznic à 100 Din = 12.200 Din. Gaberc Anton, šol. vodja, Ižakovi (Prekmurje) 10 Din. Članarina: Učit. društvo za ormoški okraj (50 članov) 500 Din. Iskrena hvala!

—g **Vabilo na 2. občni zbor »Učiteljskega doma« v Mariboru**, ki se vrši v v nedeljo dne 8. julija 1923 v Ptuj ob 8. uri dopoldne v prostorih zborovanja

UJU. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo nadzorstva. 5. Volitve novega odbora. 6. Določitev članarine. 7. Samostoini predlogi. — Ker je »Učiteljski dom« za naš stan brezdvomno velike važnosti, se pozivljajo vsi tovariši (-ce), zlasti pa vsi predsedniki učiteljskih društev v Mariborski oblasti, da v svojem delokrogu o stvari razmišljajo in domišljejo predloge in pomisleke vsaj teden dni pred občnim zborom »Učit. domu« — Studenci pri Mariboru. — Velike udeležbe pričakuje O d b o r.

Iz naše stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov. **Okrajna društva opozarjamo**, da se takoj odzovejo našemu pozivu glede prijave sumaričnega števila društvenih članov in odbornikov za glavno poročilo UJU. **Nujno potrebujemo!** Zadoštuje po dopisnici predsedniki, napravite red! — Javite, koliko izkaznic za Ptuj potrebuje vsako društvo. Dovoljenje južne železnice je tu. Na vsaki izkaznici je treba na obratno stran napisati sledečo klavzulo: Z odlok. št. 1089 — II. 23. obrat. ravnat. juž. žel. dovoljen 50% popust voznih cen poštinskih vlakov za enkratno vožnjo od vstopne postaje do Ptuja in nazaj v času od 4. do 13. julija 1923.

+pov. **Delegati na pokrajinski skupščini v Ptuj:**

XI. Brežiško-sevniško društvo. Delegati: 32. Knapč Janko — Videm. 33. Drnovšek Fran — Sevnica. 34. Tominc Avgust — Globoko. — Namestniki: 30. Pečnik Josip — Kapele. 31. Kladnik Josip — Sevnica. 32. Gomilškova Ljudmila — Videm.

XII. Kočevsko društvo. Del.: 35. Mervič Anton — Ribnica. 36. Ločniškar Fran — Turjak. — Nam.: 33. Wigele Ferdo — Loški potok. 34. Lovšinova Iva — Sodražica.

XIII. Kranjsko društvo. Del.: 37. Luznar Fran — Prinsko. 38. Miklavčičeva Janja — Kranj. 39. Povšnar-Zalokarjeva Julka — Kokra. 40. Rant Franc — Šenčur. — Nam.: 35., 36., 37., 38., — ?

XIV. Marenberško društvo. Del.: 41. Womer Ivan — Muta. 42. Knapčeva Olza — Marenberg. — Nam.: 39. Gold Joško — Vuzenica. 40. Robič Ivan — Vuhred.

XV. Mursko-soboško društvo. Del.: 43. Požegar Avgust — Gederovci. 44. Humar Fran — Stanjeveci. 45. Kontler Julij — Vidonci. — Nam.: 41. Peršakova Ana — Kroplivnik. 42. Bratina Trezica — Cankova. 43. — ?

XVI. Slovenjgriško društvo. Del.: 46. Purkhart Josip — Št. Ilj pri Mislinji. 47. Vrečko Franc — Slovenjgradec. — Nam.: 44. Kaifon Ignac — Št. Janž pri Dravogradu. 45. Šalamun Simon — Šmartno pri Slovenjgradu.

XVII. Slovenjebistriško društvo. Del.: 48. Karbaš Fran — Slov. Bistrica. 49. Goričan Marija — Slovenska Bistrica. 50. Kopriva Avgust — Snodnja Polskava. — Nam.: 46. Rajner Josip — Gornja Polskava. 47. Vendramin Fran — Laporje. 48. Kopriva Emilija — Snodnja Polskava.

XVIII. Radovljško društvo. Del.: 51. Baraga Janko — Koroška Bela. 52. Baebler Leopold — Bled. 53. Schifferer Egidij — Gorje. — Nam.: 49. — ? 50. Jeglič Poldi — Breznica. 51. Petrovčič Mara — Bled.

XIX. Kamniško društvo. Delegati: 54. Petrovec Tomo — Jarše. 55. Toman Janko — Moravče. 56. Tiran Ernest — Moravče. — Nam.: 52. Šmajdek Ivan — Krtina. 53. 54. — ?

XX. Belokranjsko društvo. Del.: 57. Lukežič Gustav — Črnomelj. 58. Šoštarčič Aleš — Tribuče. 59. Lovšin Franjo — Vinica. — Nam.: 55. Šetinova

Anica — Črnomelj. 56. Fabjanova Micika — Talčji vrh. 57. Blinčeva Zorka — Vinica.

XXI. Savinjsko društvo. Delegati: 60. Zdošek Mirko — Letuš. 61. Dominko Saša — Št. Jurij ob Taboru. — Nam.: 58. — ? 59. Cizejeva Jana — Orlavas.

XXII. Ptujsko društvo. Del.: 62. Majcen Mirko — Ptuj. 63. Čokl Ignac — Sv. Marijeta niže Ptuja. 64. Kauklerjeva Valentina — Ptuj-okolica. 65. Fink Anton — Polenšak. — Nam.: 60. Žolnir Oskar — Cirkovci. — 61. Haslova Anica — Cirkovci. 62. Schalda Leopold — Sv. Lovrenc v Slov. gor. 63. — ?

XXIII. Učit. društvo za mariborski šol. okraj. Del.: 66. Godčeva Marija — Limbuš. 67. Vauda Mirko — Sv. Marijeta. 68. Košutnik Silvester — Št. Ilj. 69. Macarolova Pavla — Selnica. — Nam.: 64. Skrbniškova Ljudmila — Fram. 65. Pestevšek Karel — Slivnica. 66. Konečnikova Franja — Selnica. 67. — ?

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu **F. Č. n. B.:** Današnji listek čaka že tretji teden. Dopis priobčimo torej v listku prihodnje številke.

—lu **A. H. — St. p. M.:** Razstavo šolarskih izdelkov je kongresni odbor na zadnji seji po vsestranem razmotrivanju odklonil, ker je že prepozno, da bi se dala aranžirati za javno kritiko primerna razstava.

—lu **»Jezik in slog trg. pisem«.** Ni primerno za naš list. V drugi zadevi se obrnite na »Slov. Šolsko Matico«.

—lu **Dopiše, ki smo jih prejeli šele v sredo** nismo mogli uvrstiti v to številko.

—lu **F. J. — Sv. R.:** Do danes še ni prekličen odlok.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 2423.

RAZPIS UČITELJSKE SLUŽBE.

V šolskem okraju Ljubljanska okolica se po naročilu višjega šolskega sveta z dne 12. junija t. l. št. 6313. razpisuje služba učitelja na petrazredni osnovni šoli v **Zgornji Šiški** v stašno popolnitev.

Pravilno opremljene prošnje z osebno dopisnico, izpolnjene natančno po vseh rubrikah (število službenih let je navedeti) naj, se vložijo po predpisani službeni poti do dne

10. julija 1923

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu v Ljubljani.

Okrajni šolski svet v Ljubljani, dne 18. junija 1923.

SPOMINSKE LISTE

priporoča

„Slov. Šol. Matica“.

Zelo primerno za učence in učenke, ki koncem šol. leta zapuste za vedno ljudsko šolo.

Vsak list stane 50 p.

Pravkar izšlo!

F. Fink: Posebno ukoslovje pouka v elementarnem razredu osnovnih šol. II. izdaja.

Broširana knjiga stane Din 16.—.

Naročila sprejema

„S. Š. Matica“ v Ljubljani.

Varujte otroke!

Če so razdrapani že Vaši živci, obranite pred tem vsaj deco! Otroci naj pijejo le „ŽIKO“!

»V korist „Jugoslovenske Matice“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljev v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

„IDES“ Crnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

„IDES“ Antracen in kovinasta črnila. Zahtevajte vzorce in cenike kateri, se pošiljajo brezplačno.

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Tacen pri Ljubljani.

